

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

INFORMACIJA

**o izmjenama i dopunama Finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i
Evropske komisije koje se odnose na "IPA Jadranski program prekogranične
saradnje" u okviru Instrumenta za pretprijetupnu podršku 2007-2013, s
predlogom sporazuma**

Podgorica, februar 2019. godine

Uvod

IPA Jadranski prekogranični program 2007-2013, odobren je od strane Evropske komisije 25. marta 2008. kao nastavak Novog jadranskog susjedskog programa INTERREG IIIA, u nastojanju da se podrži proces pridruživanja zemalja kandidata i potencijalnih kandidata Evropskoj uniji. Program je finansiran iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) i sufinansiran od strane zemalja učesnica u Programu (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Grčka, Hrvatska, Italija, Srbija i Slovenija). Opšti cilj Programa bilo je jačanje kapaciteta za održivi razvoj Jadranskog regiona, kroz primjenu usklađene strategije djelovanja između partnera iz prihvatljivih programskih područja. Osim toga, Program je imao za cilj da omogući zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u Evropskoj uniji da se bliže upoznaju sa pravilima Zajednice, kao i procedurama primjene tih pravila u praksi.

Zakonske odredbe za njegovo sprovođenje utvrđene su sljedećim propisima:

- Regulativa Savjeta (EZ) br. 1083/2006 od 11. jula 2006. o utvrđivanju opštih odredbi o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu i prestanku važenja Regulative (EZ) br. 1260/1999
- Odluka Evropske komisije C(2008)1073 od 25. marta 2008. o usvajanju IPA Jadranskog programa prekogranične saradnje;
- Regulativa Savjeta (EZ) br. 1085/2006 od 17. jula 2006. godine o uspostavljanju Instrumenta za pretpristupnu podršku – IPA;
- Regulativa Evropske komisije br. 718/2007 od 12. juna 2007. o sprovođenju Regulative Savjeta br. 1085/2006. o uspostavljanju Instrumenta za pretpristupnu podršku - IPA (Regulativa o sprovođenju IPA);
- Zakon o ratifikaciji Okvirnog sporazuma između Vlade Crne Gore i Komisije Evropskih zajednica o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć EZ Crnoj Gori u okviru sprovođenja Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA) („Sl. list CG”, br. 1/2008);
- Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Komisije Evropskih zajednica koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične saradnje” u okviru Instrumenta za pretpristupne podršku potpisan je 15. novembra 2007. godine i poslednji put izmijenjen i dopunjen 1. novembra 2013.

Sadržaj programa prekogranične saradnje

Ciljevi Jadranskog programa prekogranične saradnje doprinose ostvarenju ideja definisanih Lisabonskom i Geteborskom agendom, uz poseban osvrt na pitanje održivog razvoja. Opšti cilj Programa postiže se specifičnim ciljevima koji su usmjereni na stvaranje efikasnih rezultata u smislu povećanja konkurentnosti i teritorijalne privlačnosti. S tim u vezi, postoje tri specifična cilja ovog Programa:

- Jačanje istraživanja i inovacija, s ciljem unapređenja konkurentnosti i boljeg razvoja Jadranske oblasti kroz ekonomsku, socijalnu i međunarodnu saradnju;

- Promocija, unapređenje i zaštita prirodnih i kulturnih resursa, kroz zajedničko upravljanje tehnološkim i prirodnim rizicima;
- Jačanje i integracija postojećih infrastrukturalnih mreža i razvoja transportnih, informacionih i komunikacionih usluga;

S druge strane, struktura Jadranskog prekograničnog programa počiva na četiri prioritetne ose (uključujući i prioritetnu osu za Tehničku podršku):

Prioritetna osa 1: Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja

Prioritetna osa 2: Prirodni i kulturni resursi i sprečavanje rizika

Prioritetna osa 3: Dostupnost i mreže

Prioritetna osa 4: Tehnička podrška.

Glavne ciljne grupe su javni i privatni akteri koji imaju koristi od prekograničnih dostignuća, kao što su prenos znanja i izgradnja kapaciteta, saradnja u oblasti inovacija, istraživanja, prenos tehnologije, klasteri, razvoj malih i srednjih preduzeća, i socijalne inovacije. Korisnici, prema svojoj pravnoj formi, mogu biti lokalni, regionalni i nacionalni državni organi/institucije, tijela za koja je mjerodavno javno pravo, međunarodne organizacije i privatna tijela.

Osnovna struktura i sadržaj Finansijskog sporazuma

IPA Jadranski program prekogranične saradnje usvojen je Odlukom Komisije C(2008)1073 i poslednji put izmijenjen i dopunjen odlukom Komisije C(2014)9521. Na osnovu člana 4 Odluke Komisije C(2008)1073, Odluka o usvajanju programa se sprovodi pomoću višegodišnjih Finansijskih sporazuma koji će biti zaključeni između Komisije i vlada Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore i Srbije.

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Komisije Evropskih zajednica koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične saradnje“ u okviru Instrumenta za pretpristupne podršku potpisan je 15. novembra 2007. i izmijenjen i dopunjen 1. novembra 2013. sa ciljem definisanja uslova pod kojima Crna Gora prihvata podršku Evropske unije u okviru ovog Programa i daje saglasnost na pravila i procedure raspodjele te podrške.

Međutim, u cilju uspješnog zatvaranja Programa, dio ovog Finansijskog sporazuma morale su postati i Smjernice za zatvaranje operativnih programa iz Instrumenta pretpristupne podrške (IPA), komponente II, III i IV (2007-2013), usvojene Odlukom Komisije br. C(2016) 5756 od 16. septembra 2016. Takođe, Finansijski sporazum morao je uzeti u obzir posljednje izmjene programskog dokumenta, a u skladu s Odlukom Komisije br. C(2014) 9521 od 5. decembra 2014, kojom se maksimalni iznos podrške EU dodijeljene u okviru ovog programa umanjuje sa 245.611.916 eura na 207.245.257 eura.

Shodno tome, Vlada Crne Gore je, na sjednici od 2. novembra 2017, razmotrila prihvatila izmjene Finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije koje se odnose na „IPA Jadranski program prekogranične saradnje“ u okviru Instrumenta

za pretpristupnu podršku 2007-2013. i ovlastila tadašnjeg ministra evropskih poslova i nacionalnog koordinatora za Ipu da, u ime Vlade, potpiše predmetni sporazum.

Međutim, Evropska komisija je, nakon toga, predložila dodatne izmjene u predlogu teksta Sporazuma. Osim tehničkih korekcija, u FS je dodat Aneks I kojim se mijenja Poglavlje 6 – Finansijske odredbe, na način što se daju tabelarni prikazi programskog budžeta i alokacija po prioritetima i godinama sprovođenja Programa. Navedene izmjene su urađene u cilju preciznijeg predstavljanja informacija i nisu suštinskog karaktera.

Imajući u vidu obavezu potpisivanja predmetnog sporazuma od strane Kancelarije za evropske integracije u cilju zatvaranja Programa, potrebno je izvršiti izmjene i dopune Finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o IPA Jadranskom prekograničnom programu saradnje u okviru Instrumenta za pretpristupnu podršku kako bi on odražavao pomenute korekcije predložene od strane Evropske komisije.

Sredstva potrebna za realizaciju Programa

S obzirom na to da je izmjena Finansijskog sporazuma urađena u cilju zatvaranja programa, za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore, niti je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze.

FINANSIJSKI SPORAZUM

IZMEĐU

VLADE CRNE GORE

I

EVROPSKE KOMISIJE

IZMJENE I DOPUNE FINANSIJSKOG SPORAZUMA

IZMEĐU

VLADE CRNE GORE

I

EVROPSKE KOMISIJE

**KOJE SE ODNOSU NA „IPA JADRANSKI PROGRAM
PREKOGRANIČNE SARADNJE“ U OKVIRU INSTRUMENTA ZA
PRETPRISTUPNU PODRŠKU**

(Zajedničko upravljanje)

VLADA CRNE GORE

EVROPSKA KOMISIJA,

U daljem tekstu se zajedno nazivaju „strane” ili pojedinačno kao „država korisnica”, u slučaju Vlade Crne Gore ili „Komisija”, u slučaju Evropske komisije.

Imajući u vidu član 12 Finansijskog sporazuma,

S obzirom na

(1) „IPA Jadranski program prekogranične saradnje” usvojen je Odlukom Komisije C (2008) 1073 i poslednji put izmijenjen i dopunjen odlukom Komisije C (2014) 9521. Na osnovu člana 4 Odluke Komisije C (2008) 1073, Odluka o usvajanju programa će se sprovesti pomoću višegodišnjih Finansijskih sporazuma koji će biti zaključeni između Komisije i vlada Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore i Srbije.

(2) Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Komisije Evropskih zajednica koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične saradnje” u okviru Instrumenta za pretpristupnu podršku pred-potpisan je 15. novembra 2007. i konačno potpisan 1. novembra 2013.

(3) Odlukom C (2016) 5756¹ Komisija je odobrila smjernice za zatvaranje operativnih programa Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA), komponente II, III i IV (2007-2013). Ove smjernice treba da budu sastavni dio ovog Finansijskog sporazuma kao Aneks C.

(4) Finansijski sporazum ne uzima u obzir posljednje izmjene i dopune Odluke Komisije C (2008) 1073 o usvajanju programa, posebno maksimalni iznos podrške dodijeljene iz Ipe u okviru ovog prekograničnog programa. Stoga, ove izmjene i dopune treba da budu uvrštene u Finansijski sporazum sa Crnom Gorom.

(5) Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Komisije koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične saradnje” treba izmijeniti i dopuniti u skladu sa navedenim,

UGOVORNE STRANE SU SE SAGLASILE O SLJEDEĆEM:

Član 1

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije koji se odnosi na „IPA Jadranski program prekogranične saradnje” u okviru Instrumenta za pretpristupnu podršku, pred-potpisan 15. novembra 2007. i konačno potpisan 1. novembra 2013. se mijenja i glasi:

(1) U članu 4, stav a) se mijenja i glasi:

¹ Odluka Komisije C(2016)5756 od 16.09.2016, kojom se odobravaju smjernice za zatvaranje operativnih programa iz Instrumenta za pretpristupnu podrške (IPA), komponente II, III i IV (2007-2013).

„a) Doprinos Evropske unije je utvrđen u maksimalnom iznosu od 207.245.257,00€, kako je navedeno u poglavlju 9 Programa. Međutim, plaćanje doprinosa Evropske unije od strane Komisije vrši se u granicama raspoloživih sredstava”;

(2) Član 7, stav 3 se mijenja kako slijedi: Nova tačka (h) se dodaje i glasi:

„(h) Operativni troškovi, uključujući i troškove najma, koji se isključivo odnose na period kofinansiranja aktivnosti, mogu se smatrati prihvatljivim u zavisnosti od pojedinačnih slučajeva.”

(3) U članu 15 stav 2, adresa države korisnice se mijenja i glasi:

„Kabinet predsjednika Vlade – Kancelarija za evropske integracije
Bulevar revolucije, 15
81000 Podgorica, Crna Gora”

(4) Član 17 se mijenja i glasi:

„Aneksi A, B i C čine sastavni dio ovog Sporazuma“ - Operativni program Jadranske prekogranične saradnje.

(5) U Aneksu A, poglavlje 6 se mijenja tekstem izloženim u Aneksu I ovog Finansijskog sporazuma;

(6) Dodaje se novi Aneks C koji je naveden u Aneksu II ovog Finansijskog sporazuma.

Član 2

Svi ostali uslovi i odredbe Finansijskog sporazuma ostaju nepromijenjeni.

Član 3

Ovaj Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja od strane posljednje od dvije ugovorne strane.

Potpisuje u ime Komisije,
Gore,

u Briselu,

Marc Lemaitre
generalni direktor
Direktorata za regionalnu i urbanu politiku

.....
(potpis)

Potpisuje u ime Vlade Crne

u Podgorici,

Ivana Glišević Đurović
nacionalna IPA koordinatorka

.....
(potpis)

Aneks I

„ 6 – FINANSIJSKE ODREDBE

U sljedećem paragrafu prikazana je financijska tabela Programa za period 2007-2009, u skladu s Implementacijskom uredbom o Ipi.

6-1 Budžet programa i stopa podrške

Tabela 23 – Godišnje alokacije Ipe u Programu (u eurima):

Godine	Ukupno – IPA CBC alokacija
2007	19.764.156
2008	33.767.061
2009	13.667.191
2010	24.379.027
2011	38.401.079
2012	39.169.100
2013	38.097.643
Ukupno 2007-2013	207.245.257

Tabela 24 – Indikativni raspored sredstava po prioritetu (2007/13) Prioritet po izvoru finansiranja (u eurima):

Prioritet	Podrška EU	Nacionalno kofinansiranje ²²	Ukupno podrške	Stopa kofinansiranja	EIB doprinosi	Druga podrška ²³
	(a)	(b)	(c) = (a) + (b)	(d) = (a)/(c)		
Prioritet 1 - Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	51.131.033	9.023.124	60.154.157	85,00%	-	-
Prioritet 2 - Prirodni i kulturni resursi i sprečavanje rizika	81.028.055	14.299.069	95.327.124	85,00%	-	-
Prioritet 3 – Dostupnost i mreže	54.361.644	9.593.231	63.954.875	85,00%	-	-
Prioritet 4 – Tehnička podrška	20.724.525	3.657.269	24.381.794	85,00%	-	-
Ukupno (2007-2013)	207.245.257	36.572.693	243.817.950	85,00%	-	-

Tabela 25 – Alokacija sredstava po prioritetu i godini, EU i nacionalna podrška (u eurima):

Prioritet	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total Fund
-----------	------	------	------	------	------	------	------	---------------

²² Odnosi se na javno i na privatno kofinansiranje.

²³ Odnosi se na javno i na privatno kofinansiranje korisnika.

Prioritet 1 - Ekonomska, socijalna i institucionalna saradnja	6.975.585	11.917.788	5.606.730	1.871.048	13.553.322	2.985.836	17.243.848	60.154.157
Prioritet 2 - Prirodni i kulturni resursi i sprečavanje rizika	6.975.584	11.917.786	3.912.235	11.268.771	13.553.322	25.606.210	22.093.216	95.327.124
Prioritet 3 – Dostupnost i mreže	6.975.585	11.917.786	3.912.235	12.673.267	13.553.322	13.035.037	1.887.643	63.954.875
Prioritet 4 – Tehnička podrška	2.325.195	3.972.595	2.647.849	2 868.121	4.517.774	4.454.211	3.596.049	24.381.794
TOTAL	23.251.949	39.725.955	16.079.049	28.861.207	45.177.740	46.081.294	44.820.756	243.817.950

Aneks II

„Aneks C

[tekst Smjernica za zatvaranje]”

MNE
PRILOG

Odluci Komisije o odobrenju smjernica za zatvaranje operativnih programa iz Instrumenta pretpristupne podrške (IPA), komponente II, III i IV (2007-2013)

Sadržaj

MNE PRILOG	17
1. OPŠTA NAČELA ZATVARANJA	21
2. PRIPREMA ZA ZATVARANJE	22
2.1. Izmjene i dopune odluka Komisije o programima	22
2.2. Izmjena i dopuna odluka Komisije o projektima većeg obima	22
3. PRIHVATLJIVOST TROŠKOVA	22
3.1. Konačni datum prihvatljivosti troškova i primjenljiva pravila.....	22
3.2. Projekti koji ostvaruju prihode.....	23
3.3. Posebna pravila prihvatljivosti za Komponentu III.....	24
3.4. Posebna pravila prihvatljivosti za Komponentu IV	27
3.5. Posebna pravila prihvatljivosti za Komponentu II	27
3.6. Posebna pravila prihvatljivosti za Povjerenički fond EU (Komponente III i IV).....	29
4. DOSTAVLJANJE DOKUMENATA O ZATVARANJU	29
4.1 Dokumenta o zatvaranju.....	29
4.2 Rok za dostavljanje dokumenata o zatvaranju	32
4.3 Opšta pravila o zatvaranju	33
4.4 Promjena dokumenata nakon roka za dostavljanje	34
4.5 Zadržavanje dokumenata.....	34
5. SADRŽAJ DOKUMENATA O ZATVARANJU	35
5.1 Završni izvještaj o troškovima (kao sastavni dio zahtjeva za završnim plaćanjem)	35
5.2 Sektorski završni izvještaj (Komponenta II: završni izvještaj)	40
5.3 Izjava o zatvaranju.....	44
6. IZRAČUNAVANJE GORNJE GRANICE ZA TEHNIČKU POMOĆ PRI ZATVARANJU.....	52
7. AUTOMATSKO POVLAČENJE SREDSTAVA.....	52
8. OBUSTAVLJENE AKTIVNOSTI ZBOG SUDSKOG ILI UPRAVNOG POSTUPKA	52
9. OBUSTAVLJANJE PLAĆANJA	52
10. IZRAČUNAVANJE ZAVRŠNOG DOPRINOSA.....	53
11. EURO	53
DODATAK I.....	54
1. Spisak projekata većeg obima	54

DODATAK II	57
DODATAK III.....	64
DODATAK IV	66
DODATAK V	67

GLOSAR

Zbog jasnoće i čitljivosti, u ovim smjernicama koriste se sljedeći pojmovi:

<i>IPA uredba</i>	Uredba Savjeta (EZ) br. 1085/2006 od 17. jula 2006.
<i>Uredba o sprovođenju IPA-e</i>	o osnivanju instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) Uredba Komisije (EZ) br. 718/2007 od 12. juna 2007. kojom se sprovodi Uredba Savjeta EZ br. 1085/2006 za uspostavljanje Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) ⁴
<i>IPA okvirni sporazum i tadašnje</i>	Okvirni sporazum između Vlade države korisnice Komisije Evropskih zajednica o pravilima za saradnju koja se odnose na finansijsku pomoć EZ korisnicima XXX u okviru sprovođenja Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA)
<i>Finansijski sporazum tadašnje</i>	Finansijski sporazum između države korisnice i Komisije Evropskih zajednica koji se odnosi na određeni višegodišnji operativni program IPA pomoći za komponentu prekogranične saradnje, regionalnog razvoja ili razvoja ljudskih resursa u državi korisnici
<i>Komponenta</i>	Kako je definisano u članu 3 IPA uredbe (II: Prekogranična saradnja (CBC); III: Regionalni razvoj; IV: Razvoj ljudskih resursa)
<i>Program</i>	Operativni program kako je definisano u podstavu 1 člana 6(2) i 155(2) (Komponenta II: član 94(1)) Uredbe o sprovođenju IPA-e
<i>Prioritet</i>	Prioritetna osa kako je definisano u podstavu 2 člana 6(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e
<i>Aktivnost</i>	Kako je definisano u podstavu 3 člana 6(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e
<i>Država korisnica</i>	Prihvatljiva(e) država(e) za komponente II, III i IV kako je definisano u članu 1 IPA uredbe i njenom Prilogu I. Tamo gdje se smjernice odnose na državu korisnicu, za sve razmjene informacija sa Komisijom ili za njene obaveze, ovaj pojam, za Komponentu II, takođe pokriva i Upravljačko tijelo
<i>Država učesnica</i>	Država(e) članica(e) i država(e) korisnica(e) koje učestvuju u okviru Komponente II
<i>Povjerenički fond EU</i>	Regionalni povjerenički fond EU kao odgovor na krizu u Siriji, 'Madad' Fond, osnovan Odlukom Komisije C(2014) 9615 (ne primjenjuje se na komponentu II i druge države izuzev Turske)

⁴ OJ L 170, 29.6.2007, str. 1.

1. OPŠTA NAČELA ZATVARANJA

Ove smjernice se primjenjuju na zatvaranje programa iz Instrumenta pretpristupne podrške (IPA) koji se realizuje u skladu sa IPA uredbom za programski period od 2007-2013. U pripremi ovih smjernica uzeto je u obzir iskustvo sa zatvaranjem programa strukturnih fondova.

U skladu sa članom 100 Finansijskog sporazuma⁵ zatvaranje programa odnosi se na finansijsko izmirenje neplaćenih budžetskih obaveza Unije putem jedne od sljedećih radnji:

- Isplatom konačnog dospjelog salda od strane Komisije nadležnom organu za svaki program;
- Izdavanjem naloga za povraćaj iznosa koji je Komisija pogrešno isplatila zemlji korisniku, i/ili
- Opozivom konačnog iznosa budžetske obaveze od strane Komisije.

Ono se takođe odnosi na rok do kog sva prava i obaveze Komisije i država korisnica u podršci aktivnostima ostaju na snazi. Zatvaranje programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije na uvođenje finansijskih korekcija.

S obzirom na različitu strukturu relevantnih Finansijskih sporazuma, pozivanja⁶ na odredbe iz Finansijskog sporazuma u ovim smjernicama ne primjenjuju se na Komponentu II "Prekogranična saradnja", ukoliko ne postoji izričita referenca na odredbe Finansijskog sporazuma koje se primjenjuju na programe iz komponente II. Primjenjuju se jedino reference na IPA uredbu i Uredbu o sprovođenju IPA-e koje su pomenute u tekstu ili u fusnotama.

U vezi s programima Komponente II koji su predmet prelaznih dogovora iz članova 99 i 100 Uredbe o sprovođenju IPA-e (Grčka – Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija i Grčka – Albanija) ove smjernice se primjenjuju samo na države članice. Zatvaranje dijela ovih programa koji se odnose na učešće države korisnice u nadležnosti su Generalnog direktorata za susjedstvo i pregovore o proširenju Komisije.

Ove smjernice se ne primjenjuju na programe prekogranične saradnje iz Komponente II Slovenija – Hrvatska (CCI: 2007CB16IPO002) i Mađarska – Hrvatska (CCI: 2007CB16IPO003), s obzirom na to da se od pristupanja Hrvatske smatra da su ti programi usvojeni Regulativom (EZ) br. 1083/2006⁷. Prema tome, primjenjuju se Smjernice za zatvaranje strukturnih fondova.

⁵ Takođe u skladu sa članom 47(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁶ Članovi Finansijskog sporazuma odnose se na numeraciju standardnog Finansijskog sporazuma (Okruženje Turske), a za preciznu referencu u svakom Finansijskom sporazumu vidjeti korelacionu tabelu u Dodatku V.

⁷ Uredba Savjeta (EZ) br. 1083/2006 od 11. jula 2006. kojom se utvrđuju opšte odredbe o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu i prestanku važenja Uredbe (EZ) br. 1260/1999, OJ L 210, 31.7.2006, p. 25; vidjeti član 105a(1) i (6).

2. PRIPREMA ZA ZATVARANJE

2.1. Izmjene i dopune odluka Komisije o programima

Zahtjev za izmjenu i dopunu odluke Komisije u pogledu programa, uključujući izmjenu i dopunu finansijskog plana za prenošenje sredstava između različitih prioriteta istog programa, može se podnijeti do 31. decembra 2017. (Komponenta II: do 31. decembra 2016).

Međutim, kako bi se zatvaranje za komponente III i IV pripremilo na vrijeme, Komisija preporučuje podnošenje zahtjeva za izmjenu i dopunu do 31. decembra 2016⁸, a za Komponentu II do 30. septembra 2016⁹. Konačni datum prihvatljivosti troškova ili rok za podnošenje dokumenata o zatvaranju neće se produžiti zbog vremena potrebnog za obradu zahtjeva za izmjenom i dopunom.

2.2. Izmjena i dopuna odluka Komisije o projektima većeg obima

Kako bi se osigurala blagovremena i iscrpna procjena i ostavilo dovoljno vremena za njegovu primjenu, zahtjev za izmjenu i dopunu odluke Komisije o projektima većeg obima može se podnijeti do 31. decembra 2016¹⁰.

3. PRIHVATLJIVOST TROŠKOVA

3.1. Konačni datum prihvatljivosti troškova i primjenljiva pravila

3.1.1. Posebna pravila za komponente III i IV

U skladu s članom 34(1) Finansijskog sporazuma¹¹ krajnji korisnici moraju da svoje nastale troškove isplate do 31. decembra 2017. U kontekstu grantova iz Komponente IV, krajnji korisnik je tijelo koje sprovodi aktivnosti ili projekat u okviru određene aktivnosti.

Ne dovodeći u pitanje član 34 Finansijskog sporazuma, sve aktivnosti se završavaju do predaje dokumenata o zatvaranju, kao što je navedeno u članu 100(5) ovog Ugovora. Troškovi u okviru aktivnosti koji su nastali i isplaćeni nakon 31. decembra 2017. nisu prihvatljivi i pokrivaju se isključivo iz nacionalnih budžeta država korisnica. Troškovi u okviru aktivnosti koje nisu zatvorene do 31. decembra 2018. nisu prihvatljivi i oduzimaju se iz izvještaja Komisije o troškovima.

Troškovi prihvatljivi u trenutku zatvaranja moraju se uskladiti sa sljedećim načelima utvrđenim u članu 35(1) Finansijskog sporazuma:

- Oni koji su stvarno načinjeni i plaćeni u prihvatljivom roku utvrđenom za program, kako se navodi u članu 34 Finansijskog sporazuma i koji su praćeni fakturama s priznamicama ili računovodstvenim dokumentima ekvivalentne dokazane vrijednosti;
- Ako su poslovi i aktivnosti koji dovedu do tih troškova dosljedni poslovima i aktivnostima prihvatljivim za finansiranje u okviru jedne ili više mjera čija primjena se predviđa relevantnim programom;
- Ako su poslovi i aktivnosti koji dovedu do tih troškova izabrani u skladu sa predviđenim kriterijumima i procedurama selekcije u relevantnom programu i relevantnom Finansijskom sporazumu;
- Ako su ispoštovana pravila i procedure vezano za *ex-ante* kontrole od strane Komisije;

⁸ U skladu s članom 156(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e, Komisija usvaja Odluku o revidiranju programa što je skorije moguće nakon predaje zvaničnog zahtjeva od strane strategijskog koordinатора u saradnji s nacionalnim IPA koordinátorom države korisnice.

⁹ U skladu s članom 93(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e, Komisija usvaja revidirani prekogranični program svojom Odlukom te se shodno tome zaključuje i novi Finansijski sporazum(i) kako je navedeno u članu 92. Tamo gdje je to umjesno, primjenjuju se odredbe člana 9(3) IPA uredbe.

¹⁰ Ovaj stav se ne primjenjuje na Komponentu II.

¹¹ I takođe u skladu sa podstavom 2 člana 34(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

- Ako je trošak nastao u skladu sa načelima sigurnog finansijskog upravljanja i, naročito, principima ekonomičnosti i isplativosti.

Primjenjuju se odredbe Poglavlja VI (članovi 34 do 43) Finansijskog sporazuma.

Pored toga, trošak koji je prihvatljiv u trenutku zatvaranja mora da bude dosljedan sa politikama EU u smislu člana 4(b) IPA Okvirnog sporazuma¹².

3.1.2. Posebna pravila za Komponentu II

U skladu s članom 89(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e, konačni datum za prihvatljivost plaćenog troška je 31. decembar 2016¹³.

U pogledu detaljnih pravila prihvatljivosti za različite kategorije troškova, primjenjuju se članovi 34 do 38, 89, 94(1)(e) i 95(5) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

3.2. Projekti koji ostvaruju prihode

3.2.1. Posebna pravila za Komponentu III

U skladu sa članom 19 Finansijskog sporazuma¹⁴, najveći prihvatljivi trošak za projekte koji ostvaruju prihode je manjak sredstava izračunat za projekat (što znači da prihvatljivi trošak ne prelazi sadašnju vrijednost investicionog troška umanjenog za sadašnju vrijednost neto prihoda od investicije u određenom referentnom roku za investiranje u infrastrukturu ili drugih projekata gdje je moguće unaprijed objektivno procijeniti prihode).

Novi ili dodatni odbici od neto prihoda ostvarenih projektima u skladu s članom 150 Uredbe o sprovođenju IPA-e treba da se izvrše najkasnije do predaje dokumenata o zatvaranju, ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- Određeni novi izvori prihoda¹⁵ nisu uzeti u obzir pri obračunu manjka sredstava i/ili su se novi izvori prihoda pojavili nakon obračuna manjka sredstava¹⁶;
- Postoje promjene u tarifnoj politici koje utiču na izračunavanje manjka sredstava;
- Neto prihodi su ostvareni na projektima za koje nije bilo moguće unaprijed procijeniti prihod ostvaren od investicija te stoga ni manjak sredstava nije računat na početku.

Operativna struktura treba, pod gore pomenutim okolnostima, da preračuna doprinose na koje ti projekti imaju pravo. Konačno, nacionalni službenik za ovjeravanje treba da oduzme postojeći neto prihod od troškova koji su prijavljeni Komisiji podnošenjem konačnog izvještaja o troškovima.

Međutim, u skladu sa članom 150(5) Uredbe o sprovođenju IPA-e, odredbe utvrđene u tekstu iznad ne primjenjuju se na:

- Poslovanje koje se sufinansira putem ove Komponente, čija ukupna cijena je jednaka ili manja od 1 milion eura;
- Prihode ostvarene za vrijeme ekonomskog vijeka trajanja sufinansiranih investicija u slučaju investiranja u firme;
- Prihode ostvarene u okviru finansijskih instrumenata kojima se olakšava pristup

¹² Takođe u skladu sa članom 20(1) IPA uredbe.

¹³ Član 89(1) Uredbe o sprovođenju Ipe odnosi se na 31. decembar treće godine nakon poslednje budžetske obaveze, tj. 31. decembra 2013.

¹⁴ Takođe u skladu sa članom 150 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

¹⁵ Novi tipovi izvora prihoda predstavljaju npr. puteve na kojima se ne naplaćuje putarina, a na kojima se putarina ubira kasnije ili se iznajmljuju prostor ili usluge, ili ukoliko ima promjena u tarifnoj politici koje dovode u pitanje povjerenje koje postoji u obračun manjka sredstava.

¹⁶ Prihod projekta iz već obračunatih izvora može biti veći ili manji od predviđenog: to ne zahtijeva preračun manjka sredstava (ukoliko nije namjerno procijenjen na manje, što bi se smatralo nepravilnošću).

povratnim finansiranjem putem rizičnog kapitala, kredita i garantnih fondova.

3.2.2. Posebna pravila za komponente II i IV

U skladu sa članom 18 Sporazuma o finansiranju¹⁷ prihod ostvaren iz aktivnosti za vrijeme perioda sufinansiranja oduzima se od iznosa prihvatljivih troškova tih aktivnosti. Pri tom oduzimanju treba voditi računa o tekućim troškovima aktivnosti i potrebi za osiguranje njene održivosti. Dokaz o tom umanjenju se čuva i prijavljuje Komisiji.

Period sufinansiranja se računa od datuma prve uplate za datu aktivnost pa do tri godine nakon konačne uplate IPA doprinosa toj aktivnosti, ili do zatvaranja programa, šta god bude ranije.

Ostvareni prihodi obuhvataju prodaju, zakupe, usluge, takse za upis, potvrde intelektualne svojine ili druge ekvivalentne potvrde.

Tamo gdje se važeći doprinosi iz privatnog sektora koriste za sufinansiranje aktivnosti, kako je prikazano u finansijskim tabelama programa, ili se uzimaju u obzir prilikom obračuna ukupne cijene aktivnosti, ne smatraju se prihodima ostvarenim iz aktivnosti i prema tome se isključuju iz primjene ovog člana.

3.3. Posebna pravila prihvatljivosti za Komponentu III

3.3.1. Posebna pravila prihvatljivosti koja se primjenjuju na projekte većeg obima i druge infrastrukturne poslove

U skladu sa članom 53 Finansijskog sporazuma¹⁸, projekat većeg obima je aktivnost koja se sastoji od niza radova, aktivnosti ili usluga namijenjenih za ispunjenje nedjeljivog zadatka precizno određene ekonomske ili tehničke prirode, s jasno utvrđenim ciljevima i čiji ukupni troškovi prelaze 10 miliona eura.

Odobreni projekat većeg obima i druge infrastrukturne aktivnosti treba da se smatraju prihvatljivim i funkcionalnim pod uslovom da su ispunjena dva sljedeća uslova:

- Projekat većeg obima/druga aktivnost je završen/a: predviđene aktivnosti su, u pogledu projekata većeg obima, sprovedene¹⁹ na način predviđen odlukom Komisije i, u pogledu drugih aktivnosti, u Obrazac za identifikaciju aktivnosti;
- Projekat većeg obima je u upotrebi²⁰.

U vrijeme predaje dokumenata o zatvaranju (najkasnije do 31. decembra 2018), države korisnice moraju da osiguraju da svi projekti većeg obima/druga aktivnosti obuhvaćeni zatvaranjem programa budu funkcionalni, što znači završeni i u upotrebi, i da se kao takvi smatraju prihvatljivim.

Nacionalna tijela treba da osiguraju završetak sufinansiranog projekta većeg obima/drugih aktivnosti kako je gore navedeno do datuma dostavljanja dokumenata o zatvaranju, kako bi se omogućilo postizanje prioritarnog cilja ili ciljeva povezanih s njim, kao i ispunjenje njegove svrhe i funkcije. Informacije koje su države korisnice dostavile u sektorskom završnom izvještaju treba da Komisiji omoguće da donese zaključke u tom pogledu.

¹⁷ Takođe u skladu sa članom 35 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II: U skladu sa članom 6 Finansijskog sporazuma.

¹⁸ U skladu sa članom 157 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

¹⁹ Nije potrebna nikakva dodatna aktivnost za završetak ove radnje, radovi su završeni ili makar privremeno prihvaćeni (npr. "preuzeti", prema terminologiji FIDIC) u skladu sa obavezama koje proističu iz nacionalnog zakonodavstva.

²⁰ Ovo znači da je projekat bar u fazi probne aktivnosti, bez obzira na učinak.

Država korisnica može da odluči, izuzetno i za svaki slučaj posebno, pod uslovom da postoji odgovarajuće opravdanje, da u završni izvještaj o troškovima uključi i troškove za neoperativne projekte²¹. Pritom treba da uzme u obzir razloge zbog kojih projekat ne funkcioniše i da potvrdi da se finansijskim učinkom projekta opravdava ovaj poseban tretman tako što će ispitati jesu li ispunjena dva sljedeća uslova:

- Ukupni troškovi svakog projekta iznose najmanje 5 miliona eura; i
- Doprinos iz Fonda za navedene neoperativne projekte ne može biti veći od 10% ukupno dodijeljenih sredstava za program.

Alternativno, čak i kada nije ispunjen jedan od dva gore navedena uslova, država korisnica može, u propisno opravdanom slučaju, da odluči da uključi trošak za tačno jednu radnju po osi prioriteta u odnosu na svaki IPA program.

Uključivanjem u završni izvještaj troškova za neoperativne projekte, država korisnica se obavezuje da će sve takve neoperativne projekte završiti najkasnije u roku od jedne godine od roka za podnošenje završnog izvještaja o troškovima i izjave o zatvaranju, tj. do 31. decembra 2019. Država korisnica se takođe obavezuje da će nadoknaditi IPA sufinansiranje dodijeljeno u slučaju da se takvi projekti ne završe do pomenutog roka.

Država korisnica mora da uz završni izvještaj dostavi i spisak svih neoperativnih projekata a zadržani su u programu (vidi odjeljak 5.2.3 ovih smjernica). Nakon toga, država korisnica treba pažljivo da prati neoperativne projekte i svakih šest mjeseci obavijesti Komisiju o projektima koji su već završeni i o mjerama koje su preduzete, uključujući i ključne etape, kako bi se završili preostali projekti.

U roku od godinu dana od roka za podnošenje završnog izvještaja o troškovima i izjave o zaključenju za dati program, država korisnica treba da obezbijedi potrebne podatke o završetku i operativnom aspektu tih projekata koji su zadržani u programu.

U slučaju da takvi projekti ne budu funkcionalni do tog roka, Komisija će zatražiti povraćaj sredstava koja su dodijeljena cijelom projektu. Ako se država korisnica ne slaže sa povraćajem, Komisija će izvršiti finansijsku ispravku u skladu sa članom 73 Finansijskog sporazuma²².

Kada dati projekat ne funkcioniše u trenutku zatvaranja i takođe nije naveden u Dodatku I kao projekat koji ne funkcioniše, Komisija će zatražiti povraćaj sredstava koja su dodijeljena cijelom projektu. Ako se država korisnica ne slaže sa povraćajem, Komisija će izvršiti finansijsku ispravku shodno članu 73 Finansijskog sporazuma²³.

3.3.2. Posebna pravila prihvatljivosti koja se primjenjuju na instrumente finansijskog inženjeringa

Za potrebe pododjeljka 3.2.2, termin "krajnji primalac" odnosi se na mala i srednja preduzeća, uključujući i mikropreduzeća (SME)²⁴ koja su primaoci povratnih investicija (naime, kroz učešća u kapitalu, kredite, garancije i druge oblike povratnih investicija koje se sprovode putem sličnih transakcija, s izuzetkom grantova) iz aktivnosti kojom se sprovode neki od instrumenata finansijskog inženjeringa u smislu člana 57 Finansijskog sporazuma i člana 159 Uredbe o sprovođenju IPA-e. Ovaj termin ne smije se miješati sa terminima „korisnik“ ili „korisnici“ koji se koristi u IPA uredbama i finansijskim sporazumima.

²¹ Ova mogućnost nije dostupna instrumentima finansijskog inženjeringa na koje se odnosi odjeljak 3.3.2.

²² Takođe u skladu sa članom 49 i 51 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

²³ Takođe u skladu sa članom 49 i 51 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za neoperativne projekte, pogledati definiciju iz odjeljka 3.3.1.

²⁴ Kako je definisano u Preporuci Komisije 2003/361/EZ od 6. maja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih privrednih društava (zavedenoj u dokumentu broj C(2003) 1422), OJ L 124, 20.5.2003, str. 36.

U skladu s članom 57 Finansijskog sporazuma²⁵, dio doprinosa iz operativnog programiranja može se posvetiti podršci instrumenata finansijskog inženjeringa samo za SME, kao što su sredstva rizičnog kapitala, sredstva garancija i sredstva kredita.

U skladu s članom 60 Finansijskog sporazuma, prihvatljivi troškovi u trenutku zatvaranja dio su doprinosa programa fondu koji su efektivno korišteni za:

- (a) Sva plaćanja za investicije u SME iz svih sredstava koja se pominju u članovima 57 i 58 Finansijskog sporazuma;
- (b) Sve obezbijeđene garancije, uključujući i iznose izdvojene u svrhu garancija kroz garantni fond; i
- (c) Prihvatljive troškove upravljanja.

Onaj dio doprinosa fondu iz programa koji nije iskorišten za gorenavedene potrebe vraća se programu. Odgovarajući izvještaj o troškovima se prepravljia shodno tome.

Kamata ostvarena plaćanjima koja program izvrši prema fondu, kako je definisano u članu 57 Finansijskog sporazuma, dodaje se doprinosima programa i uzima se u obzir na zatvaranju programa.

Kamata ostvarena plaćanjima koja program izvrši prema fondu, a koja se može pripisati IPA doprinosu, koristiće se do završetka roka prihvatljivosti za prihvatljive investicije kod konačnih primalaca. Iznos kamate koji se ne iskoristi u skladu sa ovom odredbom mora se oduzeti od prihvatljivog izdatka u trenutku zatvaranja.

Sredstva vraćena u aktivnost iz investicija sprovedenih uz pomoć sredstava, kako je definisano u članu 57 Finansijskog sporazuma, ili preostala nakon što su ispoštovane sve garancije, a koja se mogu pripisati IPA doprinosu aktivnostima, dodaju se nacionalnom javnom doprinosu aktivnosti i koriste se isključivo u korist SME. U završnom izvještaju, operativna struktura obezbjeđuje informacije o ponovnom korištenju sredstava vraćenih u aktivnosti koje se mogu pripisati IPA doprinosu, i određuju nadležno tijelo odgovorno za upravljanje tim sredstvima, oblik ponovnog korištenja, namjenu, datu geografsku oblast i predviđeno trajanje.

Kod troškova koji se u trenutku zatvaranja smatraju prihvatljivim, operativna struktura mora da dobije jemstvo da će se doprinos uplaćen krajnjem primaocu koristiti u planirane svrhe.

3.3.2.1. Prihvatljivost troškova u slučaju garancija

U slučaju garancija, iznos prihvatljivih troškova pri zatvaranju čini vrijednost pruženih garancija, uključujući iznose koji su izdvojeni za garancije.

Za potrebe ovog dokumenta, "obezbijeđene garancije" označavaju one garancije koje pokrivaju višestruki iznos isplaćenih kredita koji su već dospjeli do datuma isteka roka za otplatu osnovnih kredita, za koje nije bilo upućenih garantnih poziva ili u pogledu kojih su, što može biti slučaj, garancije već ispoštovane.

"Izdvojene garancije" označavaju garancije koje pokrivaju višestruki iznos isplaćenih kredita do datuma završetka prihvatljivosti troškova u pogledu kojih će garancije morati ili još uvijek moći da se ispoštuju nakon zatvaranja, zato što datum isteka otplate osnovnih kredita pada nakon zatvaranja.²⁶

3.3.2.2. Prihvatljivost troškova upravljanja

²⁵ Takođe u skladu sa članom 159 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

²⁶ Oba termina se koriste onako kako su definisani u Revidiranoj napomeni na smjernice o instrumentima finansijskog inženjeringa od 8. februara 2012. shodno članu 44 Uredbe Savjeta (EZ) br.1083/2006.

Za potrebe pododjeljka 3.2.2.2, pojam "troškovi upravljanja"²⁷ koristi se tako da obuhvata sve honorare, troškove, izdatke i druge prihode isplaćene iz operativnog programa upravljačima instrumenata finansijskog inženjeringa kao naknada ili nadoknada za upravljanje sredstvima obezbijeđenim iz operativnih programa za efikasno investiranje u krajnje primaoce, koji se mogu prikazati kao prihvatljivi troškovi za naknadu iz IPA sredstava u skladu sa članom 59(7) Finansijskog sporazuma. Troškovi se odnose na stavke nadoknađene na osnovu dokaza o troškovima, honorari se odnose na dogovorenu cijenu ili naknadu za pružene usluge. Za potrebe izračunavanja prihvatljivih troškova upravljanja, troškovi jačanja kapaciteta, savjetodavnih usluga, evaluacije, vidljivosti i aktivnosti na umrežavanju potrebni za efikasno sprovođenje finansijskih instrumenata takođe se uzimaju u obzir.

U skladu sa članom 59(7) Finansijskog sporazuma, troškovi upravljanja iz finansijskih instrumenata nastali do 31. decembra 2017. su prihvatljivi, ali ne smiju da premaše sljedeće granice, šta god je najniže:

- 3% uplaćenog kapitala na godišnji prosjek za vrijeme trajanja aktivnosti, ili
- 10% ukupnog IPA doprinosa aktivnostima, uključujući investicioni kapital i troškove upravljanja.

3.4. Posebna pravila prihvatljivosti za Komponentu IV

3.4.1. Kupovina namještaja, opreme, adaptacija i modernizacija postojeće infrastrukture

Član 35(3) Finansijskog sporazuma²⁸ navodi da kupovina namještaja, opreme, adaptacija i modernizacija postojeće infrastrukture mogu biti prihvatljivi pod uslovom da:

- (i) Da se dati iznos vezan za aktivnosti ograniči na 15% finansiranja za svaku prioritetnu osu operativnog programa;
- (ii) Da su investicije potrebne radi uspješne sprovođenja operativnog programa i doprinosa povećanju uticaja same pomoći;
- (iii) Da je procjena, izvršena pod odgovornošću Operativne strukture, pokazala da je kupovina poželjnija od drugih rješenja u smislu dobijanja najbolje vrijednosti za novac.

Na zatvaranju operativnih programa za Razvoj ljudskih resursa, nacionalni službenik za ovjeravanje izvještava o povezanim troškovima koji se ne prelaze gornju granicu od 15% na nivou svake prioritetne ose, na osnovu finansijskog plana koji je na snazi 31. decembra 2015.

3.4.2. Posebna pravila prihvatljivosti koja se primjenjuju na instrumente finansijskog inženjeringa

Programi razvoja ljudskih resursa mogu da pokrivaju troškove vezane za aktivnost koja obuhvata doprinose podrške instrumentima finansijskog inženjeringa. Povezane aktivnosti sprovode se u skladu s članom 159 Uredbe o sprovođenju IPA-e²⁹.

3.5. Posebna pravila prihvatljivosti za Komponentu II

U pogledu posebnih pravila prihvatljivosti se primjenjuju članovi 34(3) i 89 Uredbe o sprovođenju IPA-e³⁰.

Državna pomoć odobrena preduzećima usklađena je sa pravnom tekovinom kojom se reguliše državna pomoć EU i sa odredbama državne pomoći iz svih bilateralnih ugovora između država

²⁷ Termin kako se koristi u članu 59(7) i (11) i članu 60(1) Finansijskog sporazuma.

²⁸ Takođe u skladu s članom 152(1)(c) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

²⁹ Takođe u skladu sa članom 20(3) Finansijskog sporazuma gdje je to primjenljivo.

³⁰ Takođe član 7 Finansijskog sporazuma.

učesnica i EU. Naročito, u pogledu državne pomoći namijenjene preduzećima u smislu člana 107(1) TFEU³¹ (prethodno član 87 Ugovora) u državi(ama) članicama koje su učesnice, u skladu sa članom 90(6) Uredbe o sprovođenju IPA-e, državna pomoć koja se dodjeljuje iz prekograničnih programa poštuje gornje granice državne pomoći. Pored plaćanja koje vrše korisnici u državama članicama, odgovarajući javni doprinos korisnicima trebalo bi da uplati tijelo koje je odobrilo pomoć prije podnošenja dokumenata o zatvaranju.

Avansi uplaćeni korisnicima u državi(ama) članicama od strane tijela koje odobrava pomoć trebalo bi da budu obuhvaćeni troškovima koje uplaćuju korisnici za realizaciju projekta i potkrijepljeni fakture s potvrdom plaćanja ili računovodstvenim dokumentima ekvivalentne vrijednosti najkasnije do 31. decembra 2016.

Pri predaji dokumenata o zatvaranju, države učesnice moraju da osiguraju da su svi projekti uključeni u zatvaranje programa operativni, što znači da su završeni i u upotrebi, te da se smatraju prihvatljivim.

Države učesnice mogu odlučiti, izuzetno i za svaki slučaj posebno, pod uslovom da postoji odgovarajuće opravdanje, da uključe u završni izvještaj o troškovima i troškove za neoperativne projekte. Pritom treba uzeti u obzir razloge zbog kojih projekat nije operativan i obezbijediti da se finansijskim učinkom projekta opravdava ovaj poseban tretman tako što će ispitati jesu li ispunjeni sljedeći uslovi:

- Ukupni troškovi svakog projekta iznose najmanje 1,5 miliona eura; i
- Doprinos iz IPA-e za navedene neoperativne projekte ne može biti veći od 10% ukupno dodijeljenih sredstava za program.

Uključivanjem troškova za neoperativne projekte u završni izvještaj, države učesnice se obavezuju da će sve takve neoperativne projekte završiti najkasnije u roku od dvije godine od roka za podnošenje dokumenata o zatvaranju i da će nadoknaditi dodijeljeno sufinansiranje iz IPA-e u slučaju da se takvi projekti ne završe u roku od dvije godine.

Države učesnice moraju uz završni izvještaj da dostavi spisak svih neoperativnih projekata koji su zadržani u programu (vidi odjeljak 5.2.3 ovih smjernica). Nakon toga, države učesnice treba pažljivo da prate neoperativne projekte i svakih šest mjeseci obavijeste Komisiju o projektima koji su već završeni i o mjerama koje su preduzete, uključujući i ključne etape, kako bi se završili preostali projekti.

U roku od dvije godine od roka za podnošenje dokumenata o zatvaranju za dati program, države učesnice treba da obezbijede potrebne podatke o završetku i operativnom aspektu tih projekata koji su zadržani u programu. U slučaju da takvi projekti nisu operativni do tog roka, Komisija će zatražiti povraćaj sredstava koja su dodijeljena cijelom projektu. Ako se država učesnica ne slaže s povraćajem, Komisija će izvršiti finansijsku korekciju u skladu sa članom 49 i 51 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

U vezi sa programima Komponente II koji su predmet prelaznih sporazuma iz članova 99 i 100 Uredbe o sprovođenju IPA-e, završetak dijela zajedničke aktivnosti koja se nalazi u Grčkoj procjenjuje se na osnovu odredbi za odabir zajedničkih aktivnosti koje su utvrđene u članu 95 Uredbe o sprovođenju IPA-e. Međutim, u skladu sa mjerodavnim zakonskim okvirom, dio zajedničke aktivnosti koji se nalazi u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji ili Albaniji može se završiti do 31. decembra 2019.

Kako bi se što više aktivnosti koje se realizuju u Grčkoj smatralo završenim i nezavisnim od zatvaranja dijela zajedničke aktivnosti koje se realizuje u državi korisnici, primjenjuje se sljedeće:

- (a) Tamo gdje je planirano da se aktivnosti u skladu s članom 95(4) Uredbe o

³¹ Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, OJ C 326 od 26. oktobra 2012, str. 47.

sprovođenju IPA-e realizuju samo u Grčkoj u skladu sa projektnim predlogom koji je predmet Odluke Zajedničkog odbora za nadgledanje (JMC), smatra se da one predstavljaju jasnu prekograničnu korist;

- (b) Tamo gdje je planirano da se aktivnosti realizuju u Grčkoj i državi korisnici, dio aktivnosti koji se realizuje u Grčkoj smatra se da omogućava dovoljnu prekograničnu korist kada je država korisnica stvarno sarađivala na jedan od sljedećih načina: u zajedničkom razvoju, zajedničkoj realizaciji, zajedničkom zapošljavanju ili zajedničkom finansiranju; čak i kada ih država korisnica realizuje u skladu sa aplikacijom koja zavisi od odluke JMC:
- (i) Bilo djelimično u nekom od ova četiri aspekta;
 - (ii) Ili potpuno u jednom od ova četiri aspekta, a ni u jednoj od preostala tri aspekta;
- (c) Tamo gdje je planirano da se aktivnosti sprovedu u Grčkoj i u državi korisnici, ali gdje pri zatvaranju shodno ovim smjernicama država korisnica još uvijek nije ispunila uslove utvrđene stavkama (i) ili (ii) prethodne tačke, te aktivnosti se izuzimaju iz zatvaranja sve do ispunjenja uslova.

U pogledu aktivnosti iz tačke c) prethodnog stava, Grčka može da dostavi dodatne informacije o ispunjenju uslova utvrđenih stavkama (i) ili (ii) tačke b) čim ih država korisnica učini dostupnima Upravljačkom tijelu, ali najkasnije do 30. juna 2020.

Tamo gdje dati projekat nije operativan pri zatvaranju i ne nalazi se na spisku u Dodatku I kao neoperativan projekat, Komisija će zatražiti povraćaj sredstava koja su dodijeljena cijelom projektu. Ako se država korisnica ne slaže sa povraćajem, Komisija će izvršiti finansijsku ispravku shodno članu 138 Uredbe o sprovođenju IPA-e³².

3.6. Posebna pravila prihvatljivosti za Povjerenički fond EU (Komponente III i IV)

Na osnovu člana 60e Finansijskog sporazuma³³, kako bi se aktivnosti "Doprinos Povjereničkom fondu EU u odgovoru na krizu u Siriji" smatrala završenom i u upotrebi, operativni odbor Povjereničkog fonda EU mora donijeti odluku o dodjeli sredstava pojedinačnim aktivnostima do 31. decembra 2017. radi ostvarenja ciljeva utvrđenih programom i u okviru programske oblasti.

4. DOSTAVLJANJE DOKUMENATA O ZATVARANJU

4.1 Dokumenta o zatvaranju

4.1.1 Komponente III i IV

U skladu sa odredbama člana 100 Finansijskog sporazuma³⁴, država korisnica treba za zatvaranje programa Komisiji da dostavi sljedeća dokumenta kako bi uspješno zatvorila IPA program:

- (1) Zahtjev za završno plaćanje (i završni izvještaj o troškovima) koji izdaje nacionalni službenik za ovjeravanje;
- (2) Završni izvještaj koji dostavlja operativna struktura;
- (3) Revizorsko mišljenje o završnom izvještaju o troškovima koje izdaje Revizorsko tijelo i uz završni izvještaj o aktivnostima.

³² Za neoperativne projekte, vidite definiciju datu u odjeljku 3.3.1.

³³ i takođe u skladu sa članom 159a(6)Regulative za sprovođenje IPA-e, poslednja izmjena i dopuna

³⁴ i takođe u skladu sa članom 45(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e

Član 100 Finansijskog sporazuma takođe navodi „izjavu o zaključivanju završnog izvještaja o troškovima" koji je proračun završnim izvještajem o aktivnostima koji izdaje revizorski tijelo. Član 101(1) Finansijskog sporazuma pojašnjava da se „izjavom o zaključivanju" utvrđuje „mišljenje nezavisnog revizorskog tijela" i odobrava „završni izvještaj o troškovima koji Komisiji predaje nacionalni službenik za ovjeravanje".

Član 103(1) Finansijskog sporazuma pojašnjava da "zahtjev za završno plaćanje" takođe sadrži "potvrdu o troškovima" i "izvještaj o troškovima", koji treba sastaviti na osnovu modela utvrđenog u prilogu XVI Finansijskog sporazuma.

U daljem tekstu se, zbog dosljednosti, u pogledu komponenti III i IV, koriste sljedeći termini:

- (1) Završni izvještaj o troškovima (kao sastavni dio zahtjeva za završno plaćanje);
- (2) Sektorski završni izvještaj;
- (3) Izjava o zatvaranju, proračun završnim kontrolnim izvještajem.

Različita terminologija koja se koristi u različitim odredbama i dokumentima navedena je u tabeli ispod.

<i>Član 45(1)Uredbe o sprovođenju IPA-e i izvršilac</i>	<i>Članovi Finansijskog sporazuma</i>	<i>Prilozi na Finansijski sporazum</i>	<i>Prilozi na Okvirni sporazum</i>
Zahtjev za završno plaćanje (nacionalni službenik za ovjeravanje = NAO)	Zahtjev za završno plaćanje (NAO) (član 100(5)) Završni zahtjev za plaćanje (član 103(1))	XVI. Potvrda i izvještaj o troškovima i zahtjev za završno plaćanje	
Završni izvještaj o troškovima (NAO)	Završni izvještaj o troškovima (NAO) (član 101(1))	XVI. Potvrda i izvještaj o troškovima i zahtjev za završno plaćanje	
	Uslovi koje NAO treba da provjeri prilikom ovjere troškova (član 103(3) → Prilog XVI	XVI. Potvrda i izvještaj o troškovima i zahtjev za završno plaćanje	
Sektorski završni izvještaj (OS) →član 61(1)	Završni izvještaj (OS) (član 100(5))	XII. Godišnji i završni izvještaj	
Mišljenje o završnom izvještaju o troškovima (AA = Revizorsko tijelo) → član 29(2)(b)	Revizorsko mišljenje na završni izvještaj o troškovima (član 100(5))		E. Revizorsko mišljenje na završni izvještaj o troškovima

	Izjava o zatvaranju na završni izvještaj o troškovima (član 100(5)) Izjava o zatvaranju potvrđuje mišljenje Revizorskog tijela (član 101(1)) → član 29 IPA-e	XVII. Završni izvještaj o kontroli i izjava o zatvaranju	E. Revizorsko mišljenje na završni izvještaj o troškovima
Završni izvještaj o aktivnostima (AA) → član 29(2)(b)	Završni izvještaj o aktivnostima (član 100(5))	XVII. Završni izvještaj o kontroli i izjave o zatvaranju	C. Godišnji revizorski izvještaj o aktivnostima

4.1.2 *Komponenta II*

U skladu sa odredbama člana 133(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e, država korisnica treba za zatvaranje programa Komisiji da dostavi sljedeća dokumenta kako bi uspješno zatvorila IPA doprinos:

- (1) Zahtjev za završno plaćanje (i završni izvještaj o troškovima) koji izdaje nacionalni službenik za ovjeravanje u skladu sa članom 124 Uredbe o sprovođenju IPA-e;
- (2) Završni izvještaj o sprovođenju koji dostavlja Upravljačko tijelo, uključujući informacije utvrđene članom 112 Uredbe o sprovođenju IPA-e;
- (3) *Izjavu o zatvaranju* koju izdaje Revizorsko tijelo u skladu sa članom 105(1)(d) Uredbe o sprovođenju IPA-e, dopunjenu završnim izvještajem o kontroli.

U daljem tekstu se, zbog dosljednosti, u pogledu komponente II, koriste sljedeći termini:

- (1) Završni izvještaj o troškovima (kao sastavni dio zahtjeva za završno plaćanje);
- (2) Završni izvještaj;
- (3) Izjava o zatvaranju, dopunjenu završnim izvještajem o kontroli.

4.2 Rok za dostavljanje dokumenata o zatvaranju

4.2.1 *Komponente III i IV*

Sektorski završni izvještaj treba dostaviti do 30. juna 2018. kako je utvrđeno članom 102 Finansijskog sporazuma³⁵.

Završni izvještaj o troškovima (kao sastavni dio zahtjeva za završno plaćanje) i izjava o zatvaranju dostavljaju se do 31. decembra 2018³⁶ kako je utvrđeno članom 100(5) Finansijskog sporazuma³⁷.

4.2.2 *Komponenta II*

Dokumenta o zatvaranju navedena pod tačkom 4.1.2. trebaju se dostaviti do 31.marta 2018. kako je utvrđeno članom 133 Uredbe o sprovođenju IPA-e, uključujući i dokumenta vezana za dva programa koja su predmet prelaznih dogovora.

Završni izvještaj treba takođe da pokriva aktivnosti suspendovane zbog administrativnih i sudskih postupaka. U skladu sa članom 114(1)(b) Uredbe o sprovođenju IPA-e, Komisija se redovno informiše o napretku u tim administrativnim ili sudskim postupcima.

Komisija državama učesnicama šalje obavještenja o datumu zatvaranja prekograničnog programa dva mjeseca³⁸ prije krajnjeg roka.

³⁵ i takođe u skladu sa članom 169(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

³⁶ ako se do vremena predaje dokumenata o zatvaranju ne razvije sistem elektronske razmjene dokumenata za potrebe zatvaranja IPA programa za komponente II, III i IV, predaju treba izvršiti u papirnoj verziji. Rok za podnošenje se odnosi na datum kada su dokumenta u papirnoj verziji poslata poštom (pozivamo se na datum poštanskog žiga).

³⁷ i takođe u skladu sa članom 45(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

³⁸ Vidite član 133(5) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

4.3 Opšta pravila o zatvaranju

Države korisnice (komponenta II: tijelo za ovjeravanje) treba da nastave redovno slanje zahtjeva za međuplaćanje, čak i ukoliko je ukupni iznos predfinansiranja i međuplaćanja već dostigao 90% za komponente III i IV³⁹ (95% za komponentu II⁴⁰) IPA doprinosa za program.

Kako bi se olakšalo zatvaranje, operativne strukture treba da pripreme završni izvještaj o troškovima u razumnom roku (najmanje devet mjeseci) prije isteka roka za predaju dokumenata za zatvaranje, kako bi se dala mogućnost nacionalnom službeniku za ovjeravanje i Revizorskom tijelu da završe svoj posao i ispoštuju rok za dostavljanje izjave o zatvaranju.

Za komponente III i IV, kako bi se obezbijedilo da je Revizorsko tijelo u mogućnosti da odobri troškove prijavljene u 2017/2018 a imajući u vidu rok do 31. decembra 2018. za dostavljanje dokumenata o zatvaranju, preporučuje se da država korisnica dostavi posljednji zahtjev za međuplaćanje do 31. marta 2018. Završni zahtjev za plaćanje treba da se dostavi do 31. decembra 2018. i dodatni troškovi se ne mogu prijaviti nakon 31. decembra 2018.

Za komponentu II, kako bi se obezbijedilo da je Revizorsko tijelo u mogućnosti da odobri troškove prijavljene u 2016/2017 a imajući u vidu rok do 31. marta 2018. za dostavljanje dokumenata o zatvaranju, preporučuje se da tijela za ovjeravanje dostave posljednji zahtjev za međuplaćanje do 30. septembra 2017. Završni zahtjev za plaćanje treba da se dostavi do 31. marta 2018. imajući na umu da je konačni datum za prihvatljivost troškova 31. decembar 2016.

Za sve komponente, sva tri dokumenta navedena u odjeljku 4.1 su dio paketa za zatvaranje. Komisija će automatski povući onaj dio izdvajanja za koji nije primila nijedan dokument o zatvaranju iz odjeljka 4.1. Smjernica do 31. decembra 2018. (vidjeti tačku (b) člana 166(3) Uredbe (EC, Euratom) br. 1605/2002⁴¹; za komponentu II takođe u skladu sa članom 137 Uredbe o sprovođenju IPA-e koji se odnosi na tu odredbu). U tom slučaju zatvaranje programa se sprovodi na osnovu posljednjih podataka koji su Komisiji na raspolaganju (posljednje međuplaćanje i izvještaj o troškovima, posljednji prihvatljivi godišnji izvještaj o sprovođenju i posljednji prihvatljivi izvještaj o revizorskom nadzoru).

Za sve komponente, Komisija će poslati pismo državi korisnici (u slučaju komponente II – Upravljačkom tijelu) dovoljno prije roka za dostavljanje dokumenata o zatvaranju programa i time je informisati o posljedicama kašnjenja predaje dokumenata o zatvaranju. Ne dostavljanje bilo kog od dokumenata za zatvaranje u predviđenom roku ukazuje na ozbiljan nedostatak u sistemu upravljanja i kontrole programa, što dovodi u pitanje doprinos IPA-e već plaćenom programu. Prema tome, u slučaju nedostavljanja bilo kog od ovih dokumenata, Komisija može da izvrši finansijsku ispravku u skladu sa članom 73 Finansijskog sporazuma⁴², a za komponentu II u skladu sa članom 138 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za sve komponente, Komisija će dostaviti državama učesnicama mišljenje na sadržinu završnog izvještaja ne duže od pet mjeseci nakon datuma prijema izvještaja. Ako Komisija ne odgovori u datom vremenskom roku, izvještaj se smatra prihvaćenim.

Za komponente III i IV, zatvaranje programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije da sprovede reviziju

³⁹ U skladu sa članom 160(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁴⁰ U skladu sa članom 125 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁴¹ Regulativa Savjeta (EZ, Euratom) br 1605/2002 od 25. juna 2002 o Finansijskoj regulativi koja se primjenjuje na opšti budžet Evropskih Zajednica, OJ L 248, 16.9.2002, str. 1.

⁴² i takođe u skladu sa članom 49 i 51 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

ili izvrši finansijsku ispravku u kasnijoj fazi (vidi član 100(3) Finansijskog sporazuma⁴³).

Za komponentu II, zatvaranje programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije da sprovede reviziju ili izvrši finansijsku ispravku u kasnijoj fazi (vidi član 138 Uredbe o sprovođenju IPA-e).

4.4 Promjena dokumenata nakon roka za dostavljanje

Državi korisnici neće biti dopuštene promjene ni jednog od dokumenata o zatvaranju u gore navedenoj tački 4.1 nakon roka određenog za dostavljanje, izuzev radi ispravljanja administrativnih grešaka i u dolje opisanim situacijama. Iz tog razloga se naglašava preporuka da se sva dokumenta predaju u razumnom roku i prije roka koji je određen 31.decembra 2018. (za komponentu II: 31. mart 2018.), kako bi se ispravke mogle unijeti prije tog roka. U vezi sa izvještajem o troškovima i zahtjevom za završno plaćanje, država korisnica ne može da revidira ta dokumenta kako bi predala nove troškove, već samo da umanjuje iznose povlačenjem troškova.

Komisija može zatražiti da država korisnica ispravi zahtjev za završno plaćanje ili izvještaj o troškovima ako to uključuje dostavljanje dodatnih informacija ili unošenje tehničkih ispravki gdje se te dodatne informacije ili tehničke ispravke odnose na troškove dostavljene Komisiji prije roka za dostavljanje. U tom slučaju, Komisija će državi korisnici dati dva mjeseca za izvršenje ispravke. Ukoliko se ispravka ne izvrši u roku od dva mjeseca, Komisija će nastaviti sa zatvaranjem na osnovu dostupnih informacija.

Komponente II i III: U vezi sa praćenjem nezavršenih projekata (koji ne funkcionišu) nakon dostavljanja dokumenata o zatvaranju, vidite odjeljke 3.3.1 i 3.5.

Komponenta IV: U vezi sa projektima koji se u trenutku dostavljanja dokumenata o zatvaranju nijesu mogli prijaviti kao završeni, država korisnica treba najkasnije do 31.marta 2019. da dostavi Komisiji zaseban ažurirani dokument kojim potvrđuje njihov završetak (uključujući postizanje vrijednosti indikatora) do 31.decembra 2018.

4.5 Zadržavanje dokumenata

U skladu sa članom 104(1) Finansijskog sporazuma⁴⁴, odgovorno tijelo i nadležni organi daju Komisiji na raspolaganje sva dokumenta datog programa za period od najmanje tri godine od datuma zatvaranja programa, kako je definisano članom 100(1) Finansijskog sporazuma⁴⁵. Komisija će informisati državu korisnicu o datumu zatvaranja programa. Dokumenta koja trebaju biti na raspolaganju su i dokumenta vezana za ovjeravanje zahtjeva za isplatu, obračun i isplatu tih zahtjeva i obradu avansa, garancija i dugova. Ovaj period se može prekinuti u slučaju sudskih postupaka, finansijskih ispravki ili na utemeljeni zahtjev Komisije.

Što se tiče doprinosa za Povjerenički fond Evropske Unije, operativna struktura nije u obavezi da čuva druga dokumenta vezana za doprinos bilo kog povjereničkog fonda Povjereničkom fondu Evropske Unije osim onog čiji je autor operativna struktura.

Za komponentu II, u skladu sa članom 134(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e, trogodišnji period ne dovodi u pitanje pravila koja regulišu državnu pomoć iz člana 107(1) PFEU (nekadašnji član 87 Sporazuma) državi(ama) članicama koje u njemu učestvuju.

⁴³ i takođe u skladu sa članom 47(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁴⁴ I takođe u skladu sa članom 48 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II takođe u skladu sa članom 9 Finansijskog sporazuma i članom 134(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁴⁵ I takođe u skladu sa članom 47(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

5. SADRŽAJ DOKUMENATA O ZATVARANJU

5.1 Završni izvještaj o troškovima (kao sastavni dio zahtjeva za završnim plaćanjem)

5.1.1 Opšte načelo

Zahtjev za završnim plaćanjem koji takođe sadrži završni izvještaj o troškovima treba izraditi u skladu sa članom 69 Finansijskog sporazuma⁴⁶ i kroz obrazac koji je dostavljen u Prilogu XVI Finansijskog sporazuma (za komponentu II članovi 41 i 45(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e ne odnose se na taj obrazac). Završni izvještaj o troškovima ovjerava nacionalni službenik za ovjeravanje.

Izvještaj o troškovima treba da utvrdi i ukupni iznos prihvatljivog troška koji je načinio i platio krajnji korisnik tokom sprovođenja operativnog programa.

U skladu sa članom 60j(1) Finansijskog sporazuma, zahtjev za finalno plaćanje ne sadrži ostale troškove iz doprinosa nekog povjereničkog fonda Povjereničkom fondu Evropske Unije osim troškova prijavljenih do 31.decembra 2015.

Treba napomenuti da u skladu sa članom 68 Finansijskog sporazuma⁴⁷ iznos plaćen međuplaćanjima i završnim plaćanjem za program ne treba biti veći od maksimalnog iznosa doprinosa IPA-e i naknadne maksimalne stope za svaku prioritetnu osu utvrđenu finansijskom odlukom kojom se usvaja operativni program. U skladu sa članom 17(4) Finansijskog sporazuma⁴⁸ nijedna aktivnost ne bi trebala imati koristi od više stope sufinansiranja od one koja se odnosi na datu prioritetnu osu.

Kako je utvrđeno u Odjeljku 10 ovih smjernica, fleksibilnost od 10% po prioritetnoj osi, uključujući prioritetnu osu tehničke pomoći, primjenjuje se na prijavljeni prihvatljivi trošak u obračunu konačnog doprinosa IPA-e.

5.1.2 Priprema završnog izvještaja o troškovima

5.1.2.1 Za komponente III i IV

Za pripremu završnog izvještaja o troškovima operativna struktura treba:

- (a) Da analizira zahtjeve za završnim troškovima svih krajnjih korisnika⁴⁹ u vezi troškova nastalih i plaćenih⁵⁰ do kraja 2017;
- (b) Završi provjere upravljanja u skladu sa članom 79 Finansijskog sporazuma⁵¹ kako bi potvrdila prihvatljivost i zakonitost troškova;
- (c) Da obezbjedi da je završni izvještaj o troškovima za program (preporuka je da se ovaj dokument dostavi nacionalnom službeniku za ovjeravanje najmanje devet mjeseci prije isteka roka 31.decembra 2018.) usklađen i da se može uskladiti sa podacima iz računovodstvenog sistema za program i da postoji odgovarajući revizorski trag⁵² koji vodi do nivoa krajnjeg primaoca i nacionalnih i sredstava IPA-e;

⁴⁶ i takođe u skladu sa članom 45(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁴⁷ i takođe u skladu sa članom 44 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II: U skladu sa članom 90(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁴⁸ i takođe u skladu sa članom 149(3) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II: U skladu sa članom 90(4)(5) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁴⁹ kako je definisano članom 2(8) Uredbe o sprovođenju IPA-e. i članom 15 Finansijskog sporazuma.

⁵⁰ Kako je navedeno u članu 40(10) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁵¹ i takođe u skladu sa članom 28(2)(j) Uredbe o sprovođenju IPA-e..

⁵² Kako je navedeno u članu 20 Uredbe o sprovođenju IPA-e..

- (d) Da potvrdi da su ispravljene sve greške/nepravilnosti u pogledu:
- (i) Provjera upravljanja izvršenih u skladu sa gore navedenim odredbama;
 - (ii) Revizija sistema koje je sproveo Revizorsko tijelo i revizija aktivnosti sprovedenih u skladu sa članom 91 Finansijskog sporazuma⁵³;
 - (iii) Provjera koje obavlja nacionalni službenik za ovjeravanje;
 - (iv) Revizija drugih nacionalnih tijela;
 - (v) revizija od strane Evropske Komisije;
 - (vi) revizija Evropskog suda revizora.

U pripremi za zatvaranje nacionalni službenik za ovjeravanje treba:

- (a) Da izradi zahtjev za završno plaćanje i završni izvještaj o troškovima u skladu sa članom 103 i Prilogom XVI Finansijskog sporazuma⁵⁴;
- (b) Da obezbjedi dovoljno informacija od Upravljačke strukture kako bi mogao da potvrdi tačnost, prihvatljivost i regularnost prijavljenih iznosa;
- (c) Da obezbjedi ispunjavanje uslova utvrđenih članovima 66 i 67 Finansijskog sporazuma⁵⁵;
- (d) Da obezbjedi da svi nalazi i preporuke revizija budu sprovedeni u cjelosti;
- (e) Da zatraži dalje informacije i/ili preduzme vlastite provjere gdje je to potrebno;
- (f) Da izradi završni izvještaj o povučenim i vraćenim iznosima, povraćajima koji su na čekanju i nepovratnim iznosima, koje treba dostaviti zajedno sa završnim izvještajem o troškovima u skladu sa članom 66(3)(d) i prilogom III Finansijskog sporazuma⁵⁶.

U skladu sa članom 60f Finansijskog sporazuma, operativna struktura ne treba sprovoditi upravljačke provjere u vezi sa troškovima pojedinačnih aktivnosti koje realizuje Povjerenički Fond Evropske Unije. Država korisnica ne obavlja provjere u vezi sa pojedinačnim aktivnostima koje sprovodi Povjerenički Fond Evropske Unije niti obavještava o nepravilnostima vezanim za njih. Država korisnica ne organizuje revizije vezane za pojedinačne aktivnosti koje realizuje Povjerenički Fond Evropske Unije.

U skladu sa članom 60e(3) Finansijskog sporazuma, nacionalni službenik za ovjeravanje za zatvaranje potvrđuje u ovjerenom izvještaju o troškovima ukupan iznos doprinosa za koji je operativni odbor Povjereničkog Fonda Evropske Unije donio odluku o dodjeli sredstava za pojedinačne aktivnosti do 31.decembra 2017 težeći ostvarenju ciljeva utvrđenih u programu i u okviru date programske oblasti.

⁵³ i takođe u skladu sa članom 28(2)(j) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁵⁴ i takođe u skladu sa članovima 161(2) i 45(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e..

⁵⁵ i takođe u skladu sa članovima 41 i 45(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁵⁶ i takođe u skladu sa članom 161(1)(c) Uredbe o sprovođenju IPA-e..

5.1.2.2 Za komponentu II

U pripremi za zatvaranje, u skladu sa članom 103 Uredbe o sprovođenju IPA-e, Upravljačko tijelo treba:

- Da analizira zahtjeve za završne troškove svih korisnika u vezi s troškovima nastalim i isplaćenim do kraja 2016;
- Da potvrdi regularnost troškova. U tu svrhu se primjenjuju odredbe člana 13 Regulative (EZ) br. 1828/2006⁵⁷ *mutatis mutandis*. Upravljačko tijelo obezbjeđuje da troškovi svakog krajnjeg korisnika koji učestvuje u aktivnostima budu provjereni od strane kontrolora koji se pominje u Članu 108 Uredbe o sprovođenju IPA-e;
- Da obezbjedi da se završni izvještaj o troškovima za program (dostavlja se tijelu za ovjeravanje znatno prije krajnjeg roka 31.marta 2018.) usklađuje i može se uskladiti s detaljnim podacima iz računovodstvenog sistema za program te da postoji adekvatan revizorski trag⁵⁸ do nivoa krajnjeg primaoca nacionalnih sredstava IPA-e i da su propratna dokumenta na raspolaganju u skladu sa zahtjevima člana 134 Uredbe o sprovođenju IPA-e;
- Da obezbjedi da tijelo za ovjeravanje dobije sve potrebne informacije o procedurama i provjerama koje su sprovedene u vezi sa troškovima za potrebe ovjeravanja;
- Da izradi i nakon odobrenja Zajedničkog odbora za praćenje dostavi Komisiji godišnje i završne izvještaje o realizaciji koji se pominju u članu 112 Uredbe o sprovođenju IPA-e;
- Da u završnom izvještaju o troškovima za program potvrdi iznose javnog doprinosa koji su stvarno plaćeni korisnicima u skladu sa članom 40(9) Uredbe o sprovođenju IPA-e;
- Da potvrdi da su ispravljene sve greške/nepravilnosti u pogledu:
 - Provjera upravljanja sprovedenih u skladu s gore navedenim odredbama;
 - Revizije sistema koju je sproveo Revizorsko tijelo i revizije aktivnosti sprovedenih u skladu sa članom 16 Regulative (EZ) br.1828/2006;
 - Provjera koje obavlja tijelo za ovjeravanje;
 - Revizija drugih nacionalnih tijela;
 - Revizija od strane Komisije;
 - Revizija Evropskog Revizorskog suda.

Treba napomenuti da se mnoge od gore navedenih stavki odnose na završetak zadataka koji se moraju redovno obavljati za vrijeme sprovođenja programa.

Pri pripremi za ovjeravanje, u skladu sa članom 104 Uredbe o sprovođenju IPA-e, tijelo za ovjeravanje treba:

- Da izradi zahtjev za završno plaćanje i završni izvještaj o troškovima u skladu sa članom 124 Uredbe o sprovođenju IPA-e;
- Da obezbjedi dovoljno informacija od Upravljačkog tijela kako bi mogao da ovjeri tačnost, prihvatljivost i zakonitost prijavljenih iznosa;
- Da obezbjedi da su ispunjeni uslovi u skladu sa stavkama (b) do (f) člana 104 Uredbe o sprovođenju IPA-e, tj. da su vraćena sredstva ponovo uplaćena u opšti budžet Evropske Unije prije zatvaranja operativnog programa ili, ako to nije slučaj, da su uzeta u obzir za završni

⁵⁷ Regulativa Komisije (EZ) br. 1828/2006 od 8.decembra 2006 kojom se utvrđuju pravila za sprovođenje Regulative (EZ) br.1083/2006 i Regulative (EZ) br.1080/2006 Evropskog Parlamenta i Savjeta, OJ L 371, 27.12.2006, str. 1.

⁵⁸ U skladu sa članom 106 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

izvještaj o troškovima;

- Da obezbjedi da sve greške/nepravilnosti budu ispravljene, a nalazi i preporuke revizija sprovedeni u cjelosti;
- Da zatraži dodatne informacije i/ili preduzme vlastite provjere gdje je to potrebno;
- Da izradi završni izvještaj o povučenim i vraćenim iznosima, povraćajima koji su u toku i nenaplativim iznosima, koje treba dostaviti do 31.marta 2018. (*mutatis mutandis* u skladu sa članom 20(2) i Prilogom XI Regulative (EZ) br.1828/2006);
- Da vodi evidenciju svih vraćenih iznosa i povučenih iznosa nakon otkazivanja cjelokupnog ili dijela doprinosa za aktivnost i uplati vraćene iznose u opšti budžet Evropske Unije.

U skladu sa stavkom (f) člana 104 Uredbe o sprovođenju IPA-e, vraćeni iznosi se uplaćuju u opšti budžet Evropske Unije prije zatvaranja prekograničnog programa tako što se oduzimaju od narednog izvještaja o troškovima.

Važno je da zahtjev za završnim plaćanjem i izvještaj o troškovima budu dostavljeni revizorskom tijelu znatno unaprijed (tj. najmanje tri mjeseca prije roka 31.marta 2018) tako da to tijelo ima dovoljno vremena za rad na izjavi o zatvaranju⁵⁹.

5.1.3 Povraćaji (uključujući i one nakon predaje dokumenata o zatvaranju) i nepravilnosti

5.1.3.1 Za komponente III i IV

Pri zatvaranju, povraćaj sredstava se sprovodi kako slijedi:

- (a) Primjenjuje se član 29 Okvirnog sporazuma IPA-e⁶⁰. Činjenica da Nacionalno tijelo za ovjeravanje ne uspijeva da povрати sva ili dio sredstava ne sprečava Komisiju da povрати sredstva od države korisnice;
- (b) Poslednji godišnji izvještaj o vraćenim iznosima u skladu sa članom 66(3)(d) Finansijskog sporazuma i prilogom III Finansijskog sporazuma⁶¹ šalje se Komisiji zajedno sa zahtjevom za završno plaćanje;
- (c) U skladu sa članom 103(6) Finansijskog sporazuma, država korisnica informiše Komisiju o povraćajima koji su izvršeni između predaje završne izjave o o troškovima i završne isplate od strane Komisije, kako bi ih Komisija mogla oduzeti. Država korisnica treba da informiše Komisiju o povraćajima koji su izvršeni nakon predaje završnog izvještaja o troškovima i nakon zatvaranja programa i povraćaja IPA doprinosa Komisiji.

5.1.3.2 Za komponentu II

Pri zatvaranju, završni izvještaj treba poslati putem SFC2007 (koji se izrađuje korišćenjem *mutatis mutandis* u skladu sa prilogom XI Regulative (EZ) br.1828/2006) do 31.marta 2018. a pokriva 2017. sprovodi se kako slijedi:

- (a) Ne dovodeći u pitanje odgovornost država učesnica za otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti i povraćaj iznosa koji nisu uredno plaćeni, u skladu sa članom 114(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e, tijelo za ovjeravanje obezbjeđuje da svaki plaćeni iznos povezan sa nepravilnošću bude povraćen od strane vodećeg korisnika. Krajnji korisnici vraćaju vodećem korisniku nepravilno plaćene iznose u skladu sa sporazumom koji imaju⁶². Ako vodeći korisnik ne

⁵⁹ Završni izvještaj o povučenim i povraćenim sredstvima, povraćajima koji su u toku i nepovratnim iznosima treba da se pripremi na početku 2017. U svakom slučaju, treba ga dostaviti Revizorskom tijelu na vrijeme kako bi se tom subjektu omogućilo da izvrši potrebne dodatne provjere.

⁶⁰ U skladu sa članom 14 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁶¹ i takođe u skladu sa članom 161(1)(c) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁶² U skladu sa članom 96(1)(a) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

usprije da obezbijedi povraćaj novca od krajnjeg korisnika, država učesnica na čijoj teritoriji se nalazi relevantni krajnji korisnik vraća tijelu za ovjeravanje iznos koji je nepravilno plaćen krajnjem korisniku;

- (b) U skladu sa članom 104(f) Uredbe o sprovođenju IPA-e tijelo za ovjeravanje vraća te povraćene iznose u opšti budžet Evropske Unije prije zatvaranja prekograničnog programa tako što ih oduzima od sljedećeg završnog izvještaja o troškovima;
- (c) Poslednji godišnji izvještaj o naplativim iznosima šalje se Komisiji zajedno sa zahtjevom za završno plaćanje, u skladu sa članom 104(g) Uredbe o sprovođenju IPA-e, utvrđuje:
 - (i) povučene iznose iz izvještaja o troškovima poslatih tokom prethodne godine nakon otkazivanja svih ili dijela javnih doprinosa za neku aktivnost;
 - (ii) povraćene iznose koji su oduzeti od izvještaja o troškovima dostavljenim prethodne godine;
 - (iii) izvještaj o iznosima koje treba povratiti na 31. decembar prethodne godine, klasifikovano po godini u kojoj su izdati zahtjevi za povraćaj;
 - (iv) lista iznosa za koje je tokom prethodne godine ustanovljeno da se ne mogu povratiti ili za koje se ne očekuje povraćaj, klasifikovano po godini u kojoj su izdati nalozi za povraćaj.
- (d) Iznosi navedeni u Aneksu XI (2) Regulative (EC) br. 1828/2006 kao „povraćaji koji su u toku”⁶³ trebalo bi da budu uključeni u zahtjev za završno plaćanje, međutim, oni neće biti plaćeni, ali će predstavljati neisplaćenu obavezu za Komisiju. Kada se pokrenu postupci za povraćaj prijavljenih troškova, odgovarajući iznosi prijavljuju se kao povraćaji koji su u toku. Ne trebaju se prijavljivati kao aktivnosti suspendovane zbog administrativnih i sudskih razloga⁶⁴. Tijelo za ovjeravanje treba da informiše Komisiju o napretku administrativnih i sudskih postupaka povezanih za povraćaje koji su u toku.
- (e) U skladu sa članom 104 Uredbe o sprovođenju IPA-e, tijelo za ovjeravanje obavještava Komisiju o povraćajima koji su izvršeni između predaje završnog izvještaja o troškovima i završne isplate od strane Komisije, kako bi ih Komisija mogla oduzeti. Tijelo za ovjeravanje treba da informiše Komisiju o povraćajima koji su izvršeni nakon predaje završnog izvještaja o troškovima i nakon zatvaranja programa i vrati IPA doprinos Komisiji.

Za stavke tačaka (i), (ii) i (iii) tačke (c), agregatni iznosi nepravilnosti prijavljenih Komisiji prema članu 28 Regulative (EZ) br. 1828/2006⁶⁵, daju se za svaku prioritetnu osu.

U svrhe stavke (iv) tačke(c), svaki iznos u vezi s nepravilnošću prijavljenoj Komisiji u skladu s članom 28 Regulative (EZ) br. 1828/2006, identifikuje se prema referentnom broju te nepravilnosti ili putem neke druge adekvatne metode.

Za svaki iznos naveden u stavci (iv) tačke (c), tijelo za ovjeravanje navodi da li zahtjeva da IPA udio snosi opšti budžet Evropske unije.

Ako, u roku od godinu dana od dana predaje izvještaja, Komisija ne zatraži informacije u vezi člana 114(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e, ne informiše države učesnice u pisanoj formi o svojoj namjeri da otvori istragu u vezi s tim iznosom ili ne zahtjeva od države učesnica da nastavi postupak povraćaja, IPA udio će snositi opšti budžet Evropske unije.

Vremenski rok od godinu dana ne primjenjuje se u slučajevima kada se sumnja na prevaru ili je ona već

⁶³ Navedeno pod stavkom (iii) tačke (c).

⁶⁴ U suprotnosti s članom 95 Regulative (EC) br. 1083/2006, u IPA ne postoji izuzetak od automatskog opoziva zbog aktivnosti koje su suspendovane zbog sudskog postupka ili upravne žalbe koja ima koja ima suspenzivno dejstvo: u skladu sa tačkom (b) člana 114(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e, „upravni ili sudski postupci“ ograničeni su samo na povraćaj iznosa koji su pogrešno isplaćeni.

⁶⁵ Što primjenjuje *mutatis mutandis* u skladu sa Članom 138(2) Regulative za provođenje IPA.

ustanovljena.

5.2 Sektorski završni izvještaj (Komponenta II: završni izvještaj)

5.2.1 *Opšte načelo*

Za komponente III i IV, sektorski završni izvještaj o sprovođenju se dostavlja Komisiji i nacionalnom koordinatoru za IPA-u u skladu s članom 102 Finansijskog sporazuma⁶⁶. On treba da ima istu strukturu kao i godišnji izvještaj o sprovođenju, budući da se oba dokumenta zasnivaju na istom obrascu datom u Aneksu XII Finansijskog sporazuma. On treba da se odnosi na kompletan period sprovođenja i da uključuje posljednji sektorski godišnji izvještaj.

Za komponente III i IV, u junu 2018., država korisnica nije obavezna da dostavi sektorski godišnji izvještaj o sprovođenju za 2017. Izvještavanje za 2017. će biti dio sektorskog završnog izvještaja o sprovođenju, u formi posebnog dijela tog izvještaja.

Za komponentu II, završni izvještaj o sprovođenju se dostavlja Komisiji u skladu s članom 112 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II, u skladu sa članom 112 Uredbe o sprovođenju IPA-e, od Upravljačkog tijela se ne zahtjeva da do 30. juna 2017. dostavi godišnji izvještaj o sprovođenju za 2016., pošto će on biti dio završnog izvještaja o sprovođenju, u formi posebnog dijela tog izvještaja, koji se dostavlja do 31. marta 2018⁶⁷.

5.2.2 *Prihvatljivost, prihvatanje i rokovi*

5.2.2.1 *Komponente III i IV*

Sektorski završni izvještaj se dostavlja Komisiji i nacionalnom koordinatoru za IPA-u najkasnije šest mjeseci nakon konačnog datuma prihvatljivosti troškova (tj. 30. jun 2018.), nakon pregleda od strane Sektorskog komiteta za nadgledanje. Kopija izvještaja se takođe šalje nacionalnom službeniku za ovjeravanje i strateškom koordinatoru.

Sektorski završni izvještaj se smatra prihvatljivim ako sadrži sve odgovarajuće informacije navedene u članovima pomenutim u odjeljku 5.2.1 gore u tekstu.

Finansijski sporazum⁶⁸ ne utvrđuje vremenski rok u kome Komisija treba da dostavi komentare državi korisnici. Stoga je neophodno uspostaviti takav okvir za dijalog između Komisije i države korisnice.

Nacionalnog koordinatora za IPA-u i operativnu strukturu Komisija obavještava o prihvatljivosti sektorskog završnog izvještaja u roku od 10 radnih dana od dana prijema. Kopija ove informacije šalje se nacionalnom službeniku za ovjeravanje i strateškom koordinatoru.

Komisija daje svoj stav o sadržaju prihvatljivog sektorskog završnog izvještaja nacionalnom koordinatoru za IPA-u i operativnoj strukturi (uz kopiju poslatu strateškom koordinatoru i nacionalnom službeniku za ovjeravanje) u roku od pet mjeseci od dana prijema prihvatljivog izvještaja. Sektorski završni izvještaj biće prihvaćen samo ako su u obzir uzeti svi komentari Komisije.

Kada Komisija pruži komentare na sektorski završni izvještaj, korisnik ima dva mjeseca da odgovori i dostavi neophodne informacije. U slučaju da država korisnica ne može da odgovori u datom roku, ona o tome obavještava Komisiju na odgovarajući način, pa se rok može produžiti za dodatna dva mjeseca.

⁶⁶ Takođe u skladu sa članom 169 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁶⁷ Član 112(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e odnosi se na „31. mart pete godine nakon posljednje budžetske obaveze“, tj. 31. decembar 2013.

⁶⁸ Ne utvrđuje ga ni Regulatora za sprovođenje IPA-e.

U slučaju da država korisnica nije u mogućnosti da unaprijedi sektorski završni izvještaj u gore navedenom roku, Komisija ga odbija i sprovodi zatvaranje na osnovu dostupnih dokumenata. Istovremeno, Komisija može da unosi finansijske ispravke u kontekstu člana 73 Finansijskog sporazuma⁶⁹.

Cilj je da se sektorski završni izvještaj poboljša i da ga Komisija prihvati u roku od jedne godine od dana prijema.

5.2.2.2 Komponenta II

Tijelo za upravljanje dostavlja završni izvještaj Komisiji najkasnije do 31. marta 2018. nakon pregleda izvršenog od strane Komiteta za zajedničko nadgledanje.

Regulativa za sprovođenje IPA-e ne predviđa rok za provjeru prihvatljivosti završnog izvještaja. Ne utvrđuje ni šta se dešava u slučaju da izvještaj nije prihvatljiv. Imajući u vidu da se prihvatanje završnog izvještaja vrši u skladu s odredbama člana 112 Regulative, prihvatljivost i prihvatanje mogu se smatrati istim u kontekstu zatvaranja, pa ova dva izraza treba koristiti naizmjenično.

Prema tome, Komisija ima pet mjeseci od dana prijema završnog izvještaja da potvrdi njegovu prihvatljivost ili da pruži komentare državama učesnicama u slučaju da nije zadovoljna sadržajem i traži njegovu reviziju. Završni izvještaj biće prihvaćen samo ako su svi komentari Komisije uzeti u obzir.

Završni izvještaj smatra se prihvatljivim ako sadrži odgovarajuće informacije navedene u članu 112(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e i ako je sastavljen *mutatis mutandis* u skladu s obrascem ustanovljenim u Aneksu XVIII Regulative (EC) br. 1828/2006.

Regulativa za sprovođenje IPA predviđa vremenski okvir u kome Komisija treba da dostavi svoje komentare Upravljačkom tijelu, ali ne predviđa vremenski okvir za odgovor Upravljačkog tijela. Stoga je neophodno ustanoviti okvir za dijalog između Komisije i Upravljačkog tijela.

Kada Komisija pruži komentare na završni izvještaj, Upravljačko tijelo ima dva mjeseca da odgovori i pruži neophodne informacije. U slučaju da Upravljačko tijelo ne može da ispoštuje ovaj rok, o tome obavještava Komisiju na odgovarajući način, pa se rok može produžiti za dodatna dva mjeseca.

U slučaju da Upravljačko tijelo nije u mogućnosti da unaprijedi završni izvještaj, Komisija ga odbija i sprovodi zatvaranje na osnovu dostupnih dokumenata. Istovremeno, Komisija može da unosi finansijske ispravke u kontekstu člana 99(1) Regulative Savjeta (EC) br. 1083/2006, tako što, u skladu s članom 138(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e, primjenjuje *mutatis mutandis*.

Cilj je da se završni izvještaj revidira i da ga Komisija prihvati u roku od jedne godine od dana prijema.

5.2.3 Izvještavanje o aktivnostima

Država korisnica treba u završnom izvještaju da potvrdi da su aktivnosti unijete u završnu izjavu o troškovima završene i da se koriste (vidjeti definiciju u Odjeljku 3.3.1) i, za projekte većeg obima, da su sprovedene u skladu s odgovarajućim Odlukama Komisije.

Povrh toga, država korisnica, kako je predviđeno Dodatkom I ovih smjernica, treba da dostavi spisak svih aktivnosti uz sljedeće informacije⁷⁰:

- (a) datum završetka (stvarni ili očekivani);
- (b) prihvatljive troškove ovih aktivnosti, uključujući, što se projekata većeg obima tiče, izvore za

⁶⁹ Takođe u skladu sa čl. 49 i 51 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁷⁰ U skladu sa članom 62 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

njihovo finansiranje⁷¹;

- (c) za velike projekte, njihove ključne indikatore ishoda i rezultata utvrđenih u Odluci Komisije o velikom projektu⁷².

Spisak bi trebalo dostaviti koristeći obrazac iz Dodatka I ovih smjernica, tabela 1 za projekte većeg obima i tabela 2 za ostale aktivnosti, uključujući spisak neoperativnih projekata⁷³ (vidjeti odjeljak 3.3.1). Kada se izvještava o aktivnostima iz Aneksa I završne izjave o troškovima do 31. decembra 2018. (za komponentu II: 31. mart 2018.), informacije o završetku aktivnosti sadržane u (sektorskom) završnom izvještaju i sastavljene u skladu s obrascem iz Dodatka I ovih smjernica moraju biti ažurirane do novog datuma presjeka koji utvrdi država korisnica, što god dolazi prije, ali najbliže 31. decembru 2018. (za komponentu II: 31. martu 2017.)⁷⁴.

Država korisnica u (sektorskom) završnom izvještaju navodi informacije o svim značajnijim problemima sa kojima se susrela tokom sprovođenja ovih aktivnosti kao i o mjerama koje je preduzela da ih prevaziđe.

Povrh toga, država korisnica treba da navede sve promjene u okvirnom spisku projekata većeg obima koji se nalazi u programu.

Za projekte većeg obima koji su sprovedeni, ove informacije treba da omoguće Komisiji da procijeni njihovu usklađenost s Odlukom Komisije. Komisija procjenjuje razloge i posljedice eventualne neusklađenosti projekata većeg obima koji su sprovedeni s Odlukom Komisije (finansijske i/ili fizičke implikacije) i primjenjuje finansijske ispravke (na osnovu člana 73 Finansijskog sporazuma).

U skladu s drugim podstavom člana 60 j(1) Finansijskog sporazuma, (sektorski) završni izvještaj mora da prikaže raspodjelu sredstava za pojedinačne aktivnosti po odluci operativnog odbora Povjerilačkog fonda Evropske Unije do 31. decembra 2017. radi ostvarenja ciljeva utvrđenih programom i u okviru programske oblasti.

5.2.3.1 Komponente II i III

U odnosu na aktivnosti koje se nisu mogle prijaviti kao zatvorene prilikom predaje dokumenata za zatvaranje do 31. marta/31. decembra 2018. („neoperativni projekti“), država korisnica mora da dostavi, uz završni izvještaj, spisak takvih nefoperativnih projekata zadržanih u programu, koristeći obrasce iz tabela 1B i 2B iz Dodatka I ovih smjernica.

Za komponentu III: Nakon toga, država korisnica treba da izvjesti Komisiju do 30. juna 2019. o projektima koji su već završeni, kao i o preduzetim mjerama, uključujući i ključne etape, kako bi se završili preostali projekti do 31. decembra 2019.

U roku od godinu dana od roka za dostavljanje završnog izvještaja o troškovima i izjave o zatvaranju za dati program (tj. do 31. decembra 2019.) država korisnica treba da dostavi neophodne informacije o završetku i operativnom aspektu ovih projekata zadržanih u programu.

Za komponentu II: Nakon toga, država korisnica treba da izvještava Komisiju na polugodišnjoj osnovi o projektima koji su već završeni, kao i o preduzetim mjerama, uključujući i ključne etape, kako bi se završili preostali projekti do 31. marta 2020.

⁷¹ Kao što je navedeno u obrascu datom u Aneksu VIII Finansijskog sporazuma.

⁷² Detaljne smjernice u vezi s konceptom indikatora uključene su u Radni dokument br. 2 „Indikativne smjernice o metodama evaluacije: indikatori nadgledanja i evaluacije“. Indikatori krajnjeg rezultata odnose se na aktivnost. Oni se mjere u fizičkim i monetarnim jedinicama (npr. dužina izgrađene pruge, broj finansijski podržanih kompanija, itd.). Indikatori neposrednog rezultata odnose se na neposredna dejstva programa na direktne korisnike. Oni sadrže informacije, na primjer, o promjenama ponašanja, kapaciteta ili rezultata korisnika. Ti pokazatelji mogu biti fizičke prirode (skrraćivanje vremena putovanja, broj uspješnih polaznika, broj saobraćajnih nesreća, itd.) ili finansijske (prednost sredstava privatnog sektora, smanjenje troškova prevoza itd.).

⁷³ O neoperativnim projektima većeg obima i ostalim Aktivnostima treba da se izvještava u dijelovima 1.B i 2.B Dodatka I. Ovo je relevantno samo za komponente II i III.

⁷⁴ Imajući u vidu da pristup takvim informacijama treba blagovremeno omogućiti Revizorskom tijelu.

U roku od godinu dana od roka za dostavljanje završnog izvještaja o troškovima i izjave o zatvaranju za dati program (tj. do 31. marta 2020.) država korisnica treba da dostavi neophodne informacije o završetku i operativnom aspektu ovih projekata zadržanih u programu.

5.2.3.2 Komponenta IV

U odnosu na aktivnosti za koje se nije moglo izvjestiti kao završeni prilikom predaje dokumenata za zatvaranje do 31. decembra 2018., država korisnica mora da dostavi, najkasnije do 31. marta 2019., poseban izvještaj o ažuriranju koji potvrđuje završetak do 31. decembra 2018.

5.2.4. Izvještavanje o instrumentima finansijskog inženjeringa

Za komponente III i IV, sljedeće informacije moraju se navesti u sektorskom završnom izvještaju kao dio paketa za zatvaranje:

- (a) opis instrumenta finansijskog inženjeringa i aranžmana za sprovođenje;
- (b) identifikaciju subjekata koji sprovode instrument finansijskog inženjeringa;
- (c) iznose pomoći IPA i nacionalnog sufinansiranja uplaćenih u instrument finansijskog inženjeringa;
- (d) iznosi pomoći iz IPA i nacionalnog sufinansiranja uplaćeni iz instrumenta finansijskog inženjeringa.

U završnom izvještaju treba narativno dati sažeti opis instrumenta (instrumenata) finansijskog inženjeringa i aranžmana za sprovođenje. Za potrebe sektorskog završnog izvještavanja „aranžmani za sprovođenje” tumače se u širem smislu kako bi se ispunio opšti cilj pružanja uravnoteženog pregleda učinka instrumenata finansijskog inženjeringa u periodu 2007 – 2013.

Sektorski završni izvještaj treba da sadrži sljedeće informacije:

- (a) broj i vrstu sredstava utvrđenih tokom programskog perioda;
- (b) podatke o nacionalnim pružaocima sufinansiranja i vrstu nacionalnog sufinansiranja (zajam, doprinos u radu). Sva sredstva sufinansiranja trebaju biti jasno navedena;
- (c) datum potpisivanja i trajanje ugovora o finansiranju koji su osnova svih aktivnosti;
- (d) informacije o postupku odabira menadžera fondova i krajnjih primalaca;
- (e) tipove proizvoda koji se nude i ciljane krajnje primaocice;
- (f) informacije o povlačenju sredstava programa iz instrumenata finansijskog inženjeringa;
- (g) kamate ostvarene na osnovu plaćanja koja su izvršena iz programa i koja se mogu pripisati IPA fondovima;
- (h) kratku sveobuhvatnu procjenu učinka fonda u pogledu njegovog doprinosa ostvarenju ciljeva programa i predmetnih prioriteta;
 - (i) informacije o preostalim sredstvima uključujući:
 - (ii) vrijednost sredstava nakon zatvaranja programa (preostala sredstva i vrijednost investicija kao i učešća na konačni datum prihvatljivosti) koja se mogu pripisati IPA resursima 31. decembra 2017.;
 - (iii) datum zaključenja (kako je predviđeno Finansijskim sporazumom) i vremensko obračunavanje preostalih sredstava;
 - (iv) informacije o ponovnom korišćenju sredstava koja se opredjeljuju kroz IPA fondove uz navođenje nadležnog tijela koje je odgovorno za upravljanje tim sredstvima, oblicima ponovnog korišćenja, svrhe, datog geografskog područja i predviđenog trajanja;

- (i) ako finansijski instrumenti nađu na posebne poteškoće i/ili nisu ispunili glavne ciljeve koje sadrže njihovi poslovni planovi, sektorski završni izvještaj treba da sadrži kratak sažetak glavnih razloga zbog kojih je došlo do tih poteškoća kao i prirodu, vremenski tok i djelotvornost svake korektivne mjere koju je preduzela (prema potrebi) operativna struktura ili upravljač fondova.

Potrebno je dostaviti dodatne brojčane podatke koristeći obrazac za izvještavanje iz Dodatka II ovih smjernica.

5.2.5 *Izještavanje o rezultatima*

Tokom perioda sprovođenja, od države korisnice (komponenta II: država učesnica) zatraženo je da u kontekstu (sektorskih) godišnjih izvještaja, u skladu s članom 85 Finansijskog sporazuma⁷⁵, uključe detaljne informacije o napretku u sprovođenju programa. To uključuje informacije prema prioritetnim osama, mjerama i, gdje je primjenjivo, aktivnostima ili grupama aktivnosti, u pogledu njihovih posebnih, provjerljivih ciljeva, koristeći indikatore iz programa.

Pri zatvaranju, u slučaju da indikatori navedeni u (sektorskom) završnom izvještaju znatno odstupaju (tj. za više od 25%) od ciljeva postavljenih u programu, država korisnica (komponenta II: Upravljačko tijelo) treba da pruži objašnjenje i opravdanje zašto cilj nije ispunjen. To objašnjenje treba dati u kratkom sažetku na najviše tri stranice.

5.2.6 *Korišćenje kamata*

U skladu sa članom 65 Finansijskog sporazuma⁷⁶ sve kamate ostvarene na računu programa u valuti euro ostaju vlasništvo države korisnice. Šalje se isključivo datom operativnom programu, smatrajući se resursom države korisnice u vidu nacionalnog javnog doprinosa programu. Kamata se prijavljuje Komisiji u svakom zahtjevu za isplatu i u vrijeme predaje zahtjeva za konačnu isplatu.

5.3 **Izjava o zatvaranju**

5.3.1 *Opšte načelo*

5.3.1.1 *Komponente III i IV*

U skladu sa članom 101 Finansijskog sporazuma⁷⁷, izjavu o zatvaranju za specifični program priprema nezavisno Revizorsko tijelo i dostavlja je Komisiji najkasnije do 31. decembra 2018.. U izjavi o zatvaranju, Revizorsko tijelo iznosi svoje mišljenje o završnom izvještaju o troškovima. To mišljenje („izjava o zatvaranju“) sastavlja se u skladu s modelom ustanovljenim u Aneksu E Okvirnog sporazuma. Ono razmatra valjanost završnog zahtjeva za konačnu isplatu, preciznosti finansijskih informacija i zakonitosti i regularnosti osnovnih transakcija koje pokriva završni izvještaj o troškovima, a treba da ga podrži završni izvještaj o kontroli. Potrebno ga je poslati Komisiji i ovlaštenom službeniku za akreditaciju, istovremeno kad i relevantni finansijski izvještaj o troškovima koji šalje nacionalni službenik za ovjeravanje, ili barem u roku od tri mjeseca od dostavljanja završnog izvještaja o troškovima⁷⁸ (ali ni u kom slučaju nakon 31. decembra 2018.).

Izjava o zatvaranju treba da se zasniva na cjelokupnom revizorskom radu koji je obavilo, ili je obavljen

⁷⁵ Takođe u skladu sa članom 169(3) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II: u skladu sa članom 112(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁷⁶ U skladu sa članom 36 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II: U skladu sa članom 129 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁷⁷ Takođe u skladu sa članom 45(1)(c) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁷⁸ U skladu sa članom 101(2) Finansijski sporazum i tačke (b) člana 29(2) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

pod njegovom nadležnošću, Revizorsko tijelo. Taj rad uključuje revizije koje je sproveo Revizorsko tijelo nakon datuma presjeka za sprovođenje revizorskog posla, u vezi s posljednjim godišnjim izvještajem o kontroli (tj. 30. septembra 2017.)⁷⁹ do roka za predaju dokumenata za zatvaranje (31. decembar 2018.) i završnog izvještaja o kontroli (prateći model ustanovljen u Aneksu XVII Finansijskog sporazuma) treba da sadrži povezane informacije.

Revizorske aktivnosti koje sprovodi Revizorsko tijelo u skladu s članom 91 Finansijskog sporazuma⁸⁰ tokom ovog perioda pokrivaće troškove prijavljene u 2017. i do datuma predaje dokumenata za zaključenje (do 31. decembra 2018.).

Osnova za formiranje mišljenja iznesenog u izjavi o zatvaranju mora se jasno objasniti. Od Revizorskog tijela se traži da izjavi da u završnom izvještaju o troškovima (koji je sastavni dio zahtjeva za konačnom isplatom), koji je izdao nacionalni službenik za ovjeravanje, nema nepravilnosti. Revizorsko tijelo naročito treba da preispita sljedeće:

- (a) Tačnu prezentaciju i prikupljanje dokumenata;
- (b) Tačnost i preciznost proračuna;
- (c) Usklađenost završnog izvještaja predstavljenog Komisiji sa izvještajima predstavljenim nacionalnom službeniku za ovjeravanje od strane tijela koja čine dio operativne strukture;
- (d) Konzistentnost s finansijskim informacijama, uključujući informacije o nepravilnostima, kao što je navedeno u sektorskom završnom izvještaju;
- (e) Zakonitost i regularnost osnovnih finansijskih transakcija, u skladu s kriterijumima prihvatljivosti i primjenjivim pravilima nabavke;
- (f) Revizije koje su sprovele službe Komisije, Evropski sud revizora ili Revizorsko tijelo u Nacionalnom fondu i nacionalni službenik za ovjeravanje, operativna struktura kao i ugovaračka tijela, praveći sažetak svih nedostataka uočenih u sistemima upravljanja i kontrole ili u nalazima u vezi s finansijskim transakcijama. Korektivne mjere koje su preduzete kako bi se otklonili nedostaci uočeni u sistemima upravljanja i kontrole ili u nalazima u vezi s finansijskim transakcijama treba da budu uključene;
- (g) Odgovarajući uzorak aktivnosti ili finansijskih transakcija koji je predmet revizije u skladu s međunarodno priznatim revizorskim standardima, uključujući informacije o ukupnim javnim troškovima i stopu greške, ako je primjenjivo.

Ukoliko postoji ograničenje obima pregleda ili ako uočeni nivo nepravilnih troškova ne dozvoljava pružanje pozitivnog mišljenja u izjavi o zatvaranju, Revizorsko tijelo daje razloge i procjenu razmjera problema, kao i finansijski uticaj.

5.3.1.2 Komponenta II

U skladu sa članom 105(1)(d) Uredbe o sprovođenju IPA-e izjavu o zatvaranju priprema nezavisno Revizorsko tijelo i dostavlja je Komisiji najkasnije do 31. marta 2018.⁸¹

Izjava o zatvaranju treba da se zasniva na cjelokupnom revizorskom radu koji je obavilo Revizorsko tijelo, ili je obavljen pod njegovom nadležnošću. Taj rad uključuje revizije koje je sproveo Revizorsko tijelo nakon datuma presjeka za sprovođenje revizorskog posla, u vezi s posljednjim godišnjim izvještajem o kontroli (t.j. 30. juna 2017.)⁸² do roka za predaju dokumenata za zatvaranje (31. mart 2018.) i završnog kontrolnog izvještaja (sastavljen *mutatis mutandis* u skladu s modelom ustanovljenim u Aneksu XVIII Regulative (EC) br. 1828/2006) treba da sadrži povezane informacije. To znači da

⁷⁹ Posljednji godišnji izvještaj o kontroli koji pokriva period od 1. oktobra 2016. do 30. septembra 2017. treba dostaviti do 31. decembra 2017.

⁸⁰ Takođe u skladu sa članom 29(2)(b) Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁸¹ Član 105(1)(d) Uredbe o sprovođenju IPA odnosi se na "31. mart pete godine nakon posljednje budžetske obaveze", tj. 31. decembar 2013.

⁸² Posljednji godišnji izvještaj o kontroli koji pokriva period od 1. jula 2016. do 30. juna 2017. dostavlja se do 31. decembra 2017.

Revizorsko tijelo treba da izvještava na osnovu revizija obavljenih između 1. jula 2017. i 31. marta 2018.. Revizije aktivnosti koje sprovodi Revizorsko tijelo u skladu s članom 107 Uredbe o sprovođenju IPA-e tokom ovog perioda pokrivaće troškove prijavljene u 2017. i do datuma predaje dokumenata za zatvaranje (do 31. marta 2018.).

Ovaj izvještaj treba da se zasniva na revizijama sistema i revizijama aktivnosti sprovedenim kako bi se verificovalo djelotvorno funkcionisanje sistema upravljanja i kontrole prekograničnog programa, kao i na odgovarajućem uzorku za potvrdu prijavljenih troškova.

U skladu sa članom 105(1)(d) Uredbe o sprovođenju IPA-e, Revizorsko tijelo treba da se zadovolji time da su uslovi navedeni u članu 106 Regulative u vezi s revizorskim tragom zadovoljeni i da obezbijedi, u skladu s članom 107(4) Regulative, da barem 5% ukupnih prijavljenih troškova glavnih korisnika i potvrđenih Komisiji u završnom izvještaju o troškovima bude predmet revizije prije zaključenja prekograničnog programa⁸³.

Osnova za formiranje mišljenja iznesenog u izjavi o zatvaranju mora se jasno objasniti. Od Revizorskog tijela se traži da izjavi da u završnom izvještaju o troškovima (koji sadrži i zahtjev za konačnom isplatom), koji je izdalo tijelo za ovjeravanje, nema nepravilnosti.

Ukoliko postoji ograničenje obima pregleda ili ako uočeni nivo nepravilnih troškova ne dozvoljava pružanje pozitivnog mišljenja u izjavi o zatvaranju, revizorsko tijelo daje razloge i procjenu razmjera problema, kao i finansijski uticaj.

5.3.2 Privatljivost, prihvatanje i rokovi

5.3.2.1 Komponente III i IV

U skladu sa članom 69 Finansijskog sporazuma⁸⁴, Komisija obavještava državu korisnicu o svom mišljenju u pogledu sadržaja izjave o zatvaranju u roku od pet mjeseci od dana prijema; izjava o zatvaranju smatraće se prihvaćenom ukoliko Komisija nema zamjerki u tom petomjesečnom periodu.

Finansijski sporazum⁸⁵ ne utvrđuje vremenski okvir u kom država korisnica treba da reaguje na komentare Komisije u vezi s izjavom o zatvaranju. Stoga je neophodno uspostaviti jedan okvir za dijalog između Komisije i države korisnika.

Kada Komisija da komentare na izjavu o zatvaranju, država korisnica ima dva mjeseca da odgovori i dostavi neophodne informacije. U slučaju da država korisnica ne može da odgovori u datom roku, ona o tome obavještava Komisiju na odgovarajući način, pa se rok može produžiti za dodatna dva mjeseca, osim ukoliko je neophodan dodatni revizorski rad za državu korisnicu, u kom slučaju se rok može produžiti za period koji se smatra neophodnim za izvršenje tog posla.

Završni izvještaj o troškovima treba da se dostavi Revizorskom tijelu dovoljno unaprijed (preporučuje se da se dokumenta dostave Revizorskom tijelu bar šest mjeseci prije roka 31. decembra 2018. (za komponentu II: 31. mart 2018.)). Izjava o zatvaranju biće prihvaćena samo ako su svi komentari Komisije uzeti u obzir.

Cilj je da se izjava o zatvaranju revidira i prihvati od strane Komisije u roku od jedne godine od dana prijema, osim u slučajevima kada zahtjev za dodatnom revizijom zahtijeva duži period.

Nedostavljanje izjave o zatvaranju upućuje ozbiljne nedostatke u sistemu upravljanja i kontrole programa, čime se u rizik dovode IPA doprinosi već uplaćeni u okviru programa. Dostavljanje izjave o zatvaranju koja na pravi način ne procjenjuje valjanost i regularnost osnovnih transakcija koje završni izvještaj o troškovima pokriva, može dovesti do istog zaključka.

⁸³

⁸⁴ I takođe u skladu sa članovima 112(3), 133(3) i 161(2) Uredbe o sprovođenju IPA.

⁸⁵ Niti Uredba za sprovođenje IPA.

U takvim slučajevima kada izjava o zatvaranju otkrije neregularnosti ili sistemske nedostatke koji nisu otklonjeni prije zatvaranja, Komisija može razmotriti mogućnost pokretanja postupka za finansijsku ispravku u skladu s članom 73 Finansijskog sporazuma.⁸⁶

5.3.2.2 Komponenta II

U skladu s članom 133(3) Uredbe o sprovođenju IPA-e, Komisija obavještava države učesnice o svom mišljenju u pogledu sadržaja izjave o zatvaranju u roku od pet mjeseci od dana prijema; izjava o zatvaranju smatraće se prihvaćenom ukoliko Komisija ne iznese mišljenje u tom petomjesečnom periodu.

Kao što je slučaj i sa uspostavljenom komunikacijom za finalni izvještaj, kada Komisija da komentare na izjavu o zatvaranju, države učesnice imaju dva mjeseca da odgovore i dostave neophodne informacije. U slučaju da Upravljačko tijelo ne može da ispoštuje postavljeni rok, ono o tome, u skladu s procedurama obavještava Komisiju, čime se rok može produžiti za dodatna dva mjeseca, osim ukoliko je neophodna dodatna revizija Upravljačkog tijela, kada se rok može produžiti za period koji je neophodan za izvršenje obaveza. Izjava o zatvaranju će biti prihvaćena ukoliko su svi komentari Komisije uzeti u obzir.

Cilj je da se izjava o zatvaranju revidira i prihvati od strane Komisije u roku od jedne godine od dana prijema, osim u slučajevima kada se dodatnom revizijom zahtijeva duži period.

Nedostavljanje izjave o zatvaranju upućuje na ozbiljne nedostatke u sistemu upravljanja i kontrole programa, čime s u rizik dovode već uplaćeni IPA doprinosi u okviru programa, a u pogledu stavke (a) člana 99(1) Regulative Savjeta (EC) br. 1083/2006 koja se u skladu s članom 138(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e primjenjuje *mutatis mutandis*. Dostavljanje izjave o zatvaranju koja na pravi način ne procjenjuje valjanost i regularnost osnovnih transakcija koje pokriva završni izvještaj o troškovima, može dovesti do istog zaključka.

U takvim slučajevima i kada izjava o zatvaranju otkrije neregularnosti ili sistemske nedostatke koji nisu otklonjeni prije zatvaranja, Komisija može razmotriti mogućnost pokretanja postupka za finansijsku ispravku u skladu s čl. 99 i 100 Regulative Savjeta (EC) br. 1083/2006 Finansijskog sporazuma koja se u skladu s članom 138(1) Uredbe o sprovođenju IPA-e primjenjuje *mutatis mutandis*, kao što je još detaljnije dato u Odluci Komisije C(2011) 7321 od 19. oktobra 2011.

5.3.3 Priprema izjave o zatvaranju i završnog izvještaja o kontroli

5.3.3.2 Komponente III i IV

Tokom pripreme izjave o zatvaranju, Revizorsko tijelo trebalo bi da:

- (a) potvrdi da li su radom operativne strukture i nacionalnog službenika za ovjeravanje u pripremi za zatvaranje adekvatno obuhvaćene stavke navedene u tački 5.1.2 gore u tekstu;
- (b) osigura da su informacije operativne strukture i nacionalnog službenika za ovjeravanje dovoljne i pouzdane kako bi se moglo dati mišljenje da li završni izvještaj o troškovima prikazuje tačno, u svakom materijalnom pogledu, troškove u okviru operativnog programa, da li je zahtjev za uplatu završnog bilansa IPA doprinosa predmetnom programu valjan i da li su sve osnovne transakcije koje su obuhvaćene završnim izvještajem o troškovima zakonite i regularne;
- (c) potvrdi da su ispravljene sve greške/nepravilnosti u pogledu:
 - (i) verifikacija upravljanja sprovedenih u skladu s članom 79 Finansijskog sporazuma;
 - (ii) revizija aktivnosti sprovedenih u skladu s članom 91 Finansijskog sporazuma;
 - (iii) revizija drugih nacionalnih tijela;

⁸⁶ Takođe u skladu sa čl. 49 i 51 Uredbe o sprovođenju IPA.

- (iv) revizija Evropske komisije;
- (v) revizija Evropskog suda revizora;

- (d) obezbijedi da se sve greške koje je Revizorsko tijelo otkrilo u kontekstu svoje revizije adekvatno analiziraju i otkriju u skladu sa smjernicama Komisije o tretiranju grešaka otkrivenih u godišnjim izvještajima o kontroli⁸⁷. Naročito, u slučaju sistematskih nepravilnosti, Revizorsko tijelo proširuje svoje istraživanje kako bi pokrilo sve radnje koje bi mogle biti obuhvaćene nepravilnostima u skladu s članom 91(3) Finansijskog sporazuma;
- (e) provjeri da li je nacionalni službenik za ovjeravanje ispunio uslove navedene u čl. 66 i 67 Finansijskog sporazuma;
- (f) provjeri da li je nacionalni službenik za ovjeravanje sastavio završni izvještaj o povučenim i povraćenim iznosima, povraćajima u toku i nenaplativim iznosima u skladu s članom 66(3)d i Aneksom III Finansijskog sporazuma. Revizorsko tijelo treba da provjeri da li su podaci sadržani u izvještaju praćeni informacijama sadržanim u sistemu nacionalnog službenika za ovjeravanje, kao i da li uključuju sve nepravilnosti koje podliježu finansijskoj korekciji do zatvaranja. U tom pogledu, završni izvještaj o kontroli treba da obezbijedi rezultate provjera Revizorskog tijela, kao i zaključak o pouzdanosti i potpunosti izvještaja nacionalnog službenika za ovjeravanje koji se dostavlja u skladu s članom 66(3)(d) i Aneksom III Finansijskog sporazuma. U slučaju da završni izvještaj o povučenim i povraćenim iznosima, iznosima u toku i nenaplativim iznosima Revizorsko tijelo smatra nepouzdanim i/ili nepotpunim, to će se smatrati ozbiljnim nedostatkom u sistemu upravljanja i kontrole i može biti predmet finansijskih korekcija;
- (g) provjeri sljedeće u vezi sa završnim izvještajem o troškovima i zahtjevom za finalnom isplatom, naročito, pravilno sprovođenje odbitaka u vezi s povlačenjima i povraćajima sredstava navedenih u odgovarajućim izvještajima o povučenim i povraćenim iznosima, povraćajima u toku i nenaplativim iznosima (Aneks III Finansijskog sporazuma).

U završnom izvještaju o kontroli, Revizorsko tijelo treba da opiše rad koji je obavljen u pogledu gore navedenih aspekata i razmotri sljedeće:

Ukoliko Revizorsko tijelo koristi rad drugog nacionalnog tijela za sprovođenje revizije sistema ili revizije aktivnosti, Revizorsko tijelo treba da je u mogućnosti u potpunosti da se osloni na kvalitet rada koji je obavilo to tijelo, što je potrebno jasno navesti u završnom izvještaju o kontroli. Ukoliko se Revizorsko tijelo ne može na to osloniti, u sektorskom finalnom izvještaju treba objasniti mjere koje su preduzete kako bi se taj problem riješio i zaključiti da li Revizorsko tijelo ima prihvatljivu garanciju da je revizija obavljena u skladu s propisima EU i nacionalnim propisima, kao i u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima revizije;

U završnom izvještaju o kontroli je potrebno obezbijediti informacije o praćenju nepravilnosti.

U završnom izvještaju o kontroli treba navesti:

- ukupne predviđene stope grešaka na godišnjem novou objavljenih u godišnjim izvještajima o kontroli (ili revidirana stopa greške, ako postoji, za godišnje izvještaj o kontroli 2017.) (kolona D tabele za prijavljene troškove i revizije uzoraka);
- ukupnu predviđenu stopu grešaka na godišnjem nivou koja proizilazi iz revizije aktivnosti koje su sprovedene između 1. oktobra 2017. i 30. septembra 2018. i koje obuhvataju troškove

⁸⁷ EGESIF_15-0007-01 od 9. oktobra 2015.

prijavljene 2017. i 2018. (kolona D);

- brojčano iskazivanje rizika po godini (kolona E) koje proizilazi iz: i. primjene ukupne predviđene stope greške (kako je navedeno u godišnjem izvještaju o kontroli) na populaciju ili ii. primjene predviđene stope greške ili paušalne stope dogovorene s Komisijom nakon procjene;
- ostali troškovi revidirani po godini (kolona H), tj. troškovi iz dopunskog uzorka i troškovi za slučajni uzorak koji nisu u referentnoj godini kao i povezani iznos nepravilnih troškova (kolona I);
- zbir svih finansijskih korekcija koje su izvršile države učesnice (iznosi koji se odnose na povlačenja i povraćaje sredstava koje je operativna struktura objavila prema članu 66(3)(d)) na osnovu ukupnih troškova korisnika (kolona F);
- iznos preostalog rizika za svaku referentnu godinu (kolona G), koji proizilazi iz odbitka svih finansijskih korekcija navedenih u prethodnoj tački (kolona F) od brojčanog iskazivanja rizika (kolona E);
- stopa preostale greške kod zatvaranja koja odgovara zbiru iznosa godišnjeg preostalog rizika podijeljenim sa zbirom ukupnih troškova prijavljenih kod zatvaranja. ($K = G/A$);

Mišljenje Revizorskog tijela u izjavi o zatvaranju treba pripremiti uzimajući u obzir smjernice Komisije o tretiranju grešaka objavljenih u godišnjim izvještajima o kontroli. To naročito znači da Revizorsko tijelo može objaviti pozitivno mišljenje ukoliko je stopa preostale greške kod zatvaranja ispod nivoa značajnosti (2 % prijavljenih troškova). Mišljenje s rezervom smatra se prikladnim u slučaju da je ta stopa rizika jednaka 2 % ili više, osim ako operativna struktura preduzme potrebne korektivne mjere (kako je predviđeno u tač. 5.3. i 5.4. navedenih smjernica) na osnovu te stope rizika prije podnošenja izjave o zatvaranju Komisiji.

U skladu sa članom 60b(2) Finansijskog sporazuma, izvještaji i mišljenja Revizorskog tijela ne pokrivaju doprinose Povjereničkog fonda EU.

Revizorsko tijelo nije odgovorno za verifikovanje djelotvornog i ispravnog funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole tijela koje sprovodi doprinose u Povjerenički fond EU, niti obavlja reviziju pojedinačnih aktivnosti u okviru ove aktivnosti. Oslanja se na dostupni godišnji izvještaj i završne godišnje račune sastavljene od strane tijela koje sprovodi doprinose u Povjerenički fond EU. Revizija ne treba da pokriva troškove za pojedinačne radnje prema Povjereničkom fondu EU.

5.3.3.3 Komponenta II

U skladu sa članom 105(1)(d),(2),(4) Uredbe o sprovođenju IPA-e, Revizorsko tijelo je odgovorno da najkasnije do 31. marta 2018. dostavi Komisiji izjavu o zatvaranju u kojoj se procjenjuje zakonitost zahtjeva za uplatom završnog bilansa i zakonitosti i regularnosti osnovnih transakcija koje pokriva završni izvještaj o troškovima, a treba da ga podrži završni izvještaj o kontroli. Izjava o zatvaranju treba da se zasniva na cjelokupnoj reviziji koju je Revizorsko tijelo obavilo, ili koja je obavljena pod njegovom nadležnošću. Revizorsko tijelo obezbjeđuje da revizorski rad uzima u obzir međunarodno priznate standarde revizije. Ako slabosti u sistemu upravljanja ili kontrole, ili uočeni nivo nepravilnih troškova ne dozvoljavaju pružanje pozitivnog mišljenja u izjavi o zatvaranju, Revizorsko tijelo daje razloge i procjenu razmjera problema, kao i finansijski uticaj.

Tokom pripreme izjave o zatvaranju, Revizorsko tijelo trebalo bi da:

- potvrdi da li su radom Upravljačkog tijela i Tijela za ovjeravanje u pripremi za zatvaranja adekvatno obuhvaćene stavke gore navedene;
- obezbijedi da su informacije Upravljačkog tijela i Tijela za ovjeravanje dovoljne i pouzdane kako bi se moglo dati mišljenje da li završni izvještaj o troškovima prikazuje tačno, u svakom materijalnom pogledu, troškove plaćene u okviru operativnog programa, da li je zahtjev za uplatu završnog bilansa IPA doprinosa predmetnom programu valjan i da li su sve osnovne

transakcije koje su obuhvaćene finalnim izvještajem o troškovima zakonite i regularne;

- potvrdi da su ispravljene sve greške/nepravilnosti u pogledu:
 - verifikacija upravljanja sprovedenih u skladu s gore navedenim odredbama;
 - revizija aktivnosti sprovedenih u skladu s članom 107 Uredbe o sprovođenju IPA-e;
 - revizija drugih nacionalnih tijela;
 - revizija Evropske komisije;
 - revizija Evropskog suda revizora;
- obezbijedi da se sve greške koje je otkrilo Revizorsko tijelo u kontekstu svoje revizije aktivnosti adekvatno analiziraju i otkriju u skladu sa smjernicama Komisije o tretiranju grešaka otkrivenih u godišnjim izvještajima o kontroli⁸⁸. Naročito, u slučaju sistematskih nepravilnosti, država učesnik proširuje svoje istražne radnje kako bi se obuhvatile sve aktivnosti koje bi mogle biti obuhvaćene nepravilnostima;
- provjeri da li je tijelo za ovjeravanje ispunilo uslove navedene u tač. (b) do (f) člana 104 Uredbe o sprovođenju IPA-e, naime da se povraćeni iznosi efektivno oduzimaju prije zatvaranja operativnog programa;
- provjeri da li je tijelo za ovjeravanje sastavilo finalni izvještaj o povučenim i povraćenim iznosima, povraćajima u toku i nenaplativim iznosima u skladu s članom 104(g) Uredbe o sprovođenju IPA-e. Revizorsko tijelo treba da provjeri da li su podaci sadržani u izvještaju praćeni informacijama sadržanim u sistemu Tijela za ovjeravanje, kao i da li sadrže sve nepravilnosti koje podliježu finansijskoj ispravci do zatvaranja. U tom pogledu, završni izvještaj o kontroli treba da otkrije rezultate provjera Revizorskog tijela, kao i zaključak o pouzdanosti i potpunosti izvještaja Tijela za ovjeravanje koji se dostavlja u skladu s članom 105(1)(c) Uredbe o sprovođenju IPA-e. U slučaju da završni izvještaj o povučenim i povraćenim iznosima, iznosima u toku i nenaplativim iznosima Revizorsko tijelo smatra nepouzdanim i/ili nepotpunim, to će se smatrati ozbiljnim nedostatkom u sistemu upravljanja i kontrole i može biti predmet finansijskih korekcija⁸⁹;
- Revizorsko tijelo naročito treba da preispita sljedeće u vezi sa završnim izvještajem o troškovima i zahtjevom za konačnom uplatom:
 - tačnu prezentaciju dokumenata;
 - tačnost proračuna;
 - usklađenost završnog izvještaja o troškovima sa izjavama Upravljačkog tijela;
 - usklađenost s važećim finansijskim tabelama zadnje odluke koja je na snazi;
 - usklađenost s finansijskim podacima, uključujući informacije o nepravilnostima, u završnom izvještaju o izvršenju programa;
 - pravilno sprovođenje odbitaka u vezi s povlačenjima i povraćajima sredstava navedenih u odgovarajućim izvještajima o povučenim i vraćenim iznosima, povraćajima u toku i nenaplativim iznosima (*mutis mutandis* u skladu s Aneksom XI Regulative (EC) br. 1828/2006);
- Provjeri da li izvještaj o troškovima sadrži dodatne informacije u pogledu avansa uplaćenih korisnicima u državama članicama, tj. ukupne troškove plaćene avansno korisnicima od strane tijela koje pruža pomoć i odgovarajućih javnih doprinosa;
- Sastavi „tabelu za prijavljene troškove i revizije uzoraka“ u skladu s obrascem datim u

⁸⁸ EGESIF_15-0007-01 od 9. oktobra 2015.

⁸⁹ Informacije o povučenim i povraćenim iznosima treba dati *mutatis mutandis* u skladu sa članom 20(2) Regulative (EZ) br. 1828/2006 njenog Aneksa XI.

Dodatku III ovih smjernica.

U završnom kontrolnom izvještaju Revizorsko tijelo treba da opiše rad obavljen u pogledu gore navedenih aspekata i razmotri sljedeće:

Ako Revizorsko tijelo koristi rad drugog nacionalnog tijela za sprovođenje revizije sistema ili revizije aktivnosti, Revizorsko tijelo treba da može u potpunosti da se osloni na kvalitet rada koji je obavilo to tijelo i to treba jasno navesti u završnom kontrolnom izvještaju. Ako se Revizorsko tijelo ne može na to osloniti, u sektorskom završnom izvještaju treba da se objave mjere preduzete kako bi se riješio taj problem kao i zaključiti da li Revizorsko tijelo ima prihvatljivu garanciju da je revizija obavljena u skladu s propisima EU i nacionalnim propisima, kao i s međunarodno prihvaćenim revizorskim standardima.

U završnom izvještaju o kontroli treba dati informacije o praćenju nepravilnosti.

U završnom izvještaju o kontroli treba navesti:

- godišnje ukupne predviđene stope greške objavljene svake godine u godišnjim izvještajima o kontroli (ili revidirana stopa greške, ako postoji, za godišnji izvještaj o kontroli 2017.) (kolona D tabele za prijavljene troškove i revizije uzorka);
- godišnju ukupnu predviđenu stopu greške koja proizilazi iz revizija aktivnosti koje su sprovedene između 1. jula 2017. i 31. marta 2018. i koje obuhvataju troškove prijavljene 2017. i 2018. (kolona D);
- brojčano iskazivanje rizika po godini (kolona E) koje proizilazi iz: i. primjene ukupne predviđene stope greške (kako je navedeno u godišnjem kontrolnom izvještaju) na populaciju ili ii. primjene predviđene stope greške ili paušalne stope dogovorene s Komisijom nakon procjene;
- ostali troškovi revidirani po godini (kolona H), tj. troškovi iz dopunskog uzorka i troškovi za slučajni uzorak koji nisu u referentnoj godini kao i povezani iznos nepravilnih troškova (kolona I);
- zbir svih finansijskih ispravki koje su izvršile države učesnice (iznosi koji se odnose na povlačenja i povraćaje sredstava koje je Upravljačko tijelo objavilo prema Aneksu XI Regulative (EU) br. 1828/2006) na osnovu ukupnih troškova korisnika (kolona F);
- iznos preostalog rizika za svaku referentnu godinu (kolona G), koji proizilazi iz odbitka svih finansijskih korekcija navedenih u prethodnoj tački (kolona F) od brojčanog iskazivanja rizika (kolona E);
- stopa preostale greške kod zatvaranja koja odgovara zbiru iznosa godišnjeg preostalog rizika podijeljenom zbirom ukupnih troškova prijavljenih kod zatvaranja. ($K = G/A$).

Mišljenje Revizorskog tijela u izjavi o zatvaranju treba izraditi uzimajući u obzir smjernice Komisije o tretiranju grešaka objavljenih u godišnjim izvještajima o kontroli. To naročito znači da Revizorsko tijelo može objaviti pozitivno mišljenje ukoliko je stopa preostale greške kod zatvaranja ispod nivoa značajnosti (2 % prijavljenih troškova). Mišljenje s rezervom smatra se prikladnim u slučaju da je ta stopa rizika jednaka 2 % ili više, osim ako operativna struktura preduzme potrebne korektivne mjere (kako je predviđeno u tač. 5.3. i 5.4. navedenih smjernica) na osnovu te stope rizika prije dostavljanja izjave o zatvaranju Komisiji.

6. IZRAČUNAVANJE GORNJE GRANICE ZA TEHNIČKU POMOĆ PRI ZATVARANJU

Za komponente III i IV, u skladu sa članom 155(2)(f) Uredbe o sprovođenju IPA-e, tehnička pomoć podliježe gornjoj granici od 6% IPA doprinosa dodijeljenih programu⁹⁰.

Za komponentu II, u skladu sa članom 94(1)(f) Uredbe o sprovođenju IPA-e, tehnička pomoć podliježe gornjoj granici od 10% IPA doprinosa dodijeljenih programu⁹¹.

Poštovanje gornjih granica osigurava se tokom sprovođenja programa, prilikom izmjene operativnog programa ili smanjivanjem opredijeljenog iznosa zbog automatskog povlačenja sredstava. Međutim, u skladu s odredbama o fleksibilnosti navedenim pod tačkom 10 i dodatkom IV ovih smjernica, iznos od 10% prihvatljivog troška koji prelazi gornju granicu, koji je nastao i isplaćen za potrebe tehničke pomoći, može biti prijavljen Komisiji.

7. AUTOMATSKO POVLAČENJE SREDSTAVA

Za komponente III i IV, u skladu sa članom 13 Finansijskog sporazuma⁹² dio budžetskih obaveza koji je i dalje otvoren 31. decembra 2017. i za koji nije napravljen završni izvještaj o troškovima do 31. decembra 2018. automatski se povlači.

Za komponentu II, u skladu sa članom 5 Finansijskog sporazuma⁹³ onaj dio budžetskih obaveza koji je i dalje otvoren 31. decembra 2017. i za koji nije sastavljen završni izvještaj o troškovima do 31. decembra 2018. automatski se povlači.

Svi iznosi koji se odnose na aktivnosti koje nisu prijavljene, pri zatvaranju biće automatski povučeni, osim iznosa koje nacionalni službenik za ovjeravanje (komponenta II: tijelo za ovjeravanje) nije mogao da prijavi zbog više sile (u skladu s osnovnim pravnim principom navedenim u članu 205(1) Regulative (EU, Euratom) br. 966/2012⁹⁴ i u skladu s definicijom Evropskog suda pravde⁹⁵). Država korisnica treba da u završnom izvještaju o troškovima navede iznos koji se tiče ove situacije, koji se nije mogao prijaviti u trenutku dostavljanja dokumenata o zatvaranju.

8. OBUSTAVLJENE AKTIVNOSTI ZBOG SUDSKOG ILI UPRAVNOG POSTUPKA

Za svaku aktivnost koja podliježe sudskom ili upravnom postupku sa suspenzivnim dejstvom, država korisnik mora prije roka za dostavljanje dokumenata o zatvaranju programa da odluči da li treba da se aktivnosti (u cjelosti ili djelimično), povuku iz programa i/ili zamijeni drugom prihvatljivom aktivnošću prije roka.

9. OBUSTAVLJANJE PLAĆANJA

Problemi u vezi s obustavom ili prekidom privremenih plaćanja koja se odvijaju nakon predaje dokumenata o zatvaranju (član 72 Finansijskog sporazuma⁹⁶) razmatraće se u kontekstu procjene izjave o zatvaranju. U zavisnosti od rezultata analize, Komisija ili prestaje s obustavom ili prekidom ili pokreće postupak za finansijsku ispravku. Komisija će konačnu isplatu obračunati uzimajući u obzir, ukoliko je primjenjivo, finansijske ispravke koji se nameću državi korisnici u skladu s članom 73 Finansijskog sporazuma⁹⁷ i, za komponentu II, u skladu s članom 138 Uredbe o

⁹⁰ U izuzetnim, valjano opravdanim slučajevima, ova gornja granica može da dostigne 10 %.

⁹¹ U izuzetnim, valjano opravdanim slučajevima, ova gornja granica može da premaši 10%.

⁹² Takođe u skladu s tačkom (b) člana 166(3) Regulative (EZ, Euratom) br. 1605/2002.

⁹³ Takođe u skladu s tačkom (b) člana 166(3) Regulative (EZ, Euratom) br. 1605/2002.

⁹⁴ Regulativa (EU, Euratom) br. 966/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. o finansijskim pravilima primjenjivim na generalni budžet Unije kojom se stavlja van snage Regulativa Savjeta (EC, Euratom) br. 1605/2002, OJ L 298, 26.10.2012, str. 1.

⁹⁵ *Višu silu* Evropski sud pravde definiše kao stanje dejstva okolnosti koje su abnormalne, nepredvidive, van kontrole onoga ko se poziva na njih i koje se nisu mogle izbjeći uprkos dužnoj pažnji (predmet 296/86, McNicholl [1988] ECR-1491 i, nedavno, (Joined Cases T-61/00 i T-62/00 APOL protiv Komisije).

⁹⁶ Takođe u skladu sa članom 46 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁹⁷ Takođe u skladu sa čl. 49 i 51 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

sprovođenju IPA-e.

10. IZRAČUNAVANJE ZAVRŠNOG DOPRINOSA

U skladu sa članom 68 Finansijskog sporazuma⁹⁸, izračunavanje završnog doprinosa IPA vrši se na sljedeći način:

Na nivou prioritetnih osa,

- (1) doprinos IPA putem plaćanja koja uključuju konačnu isplatu neće biti viši od iznosa izračunatih primjenom stope sufinanciranja, utvrđenom u okviru posljednjeg važećeg plana finansiranja prije predaje zahtjeva za konačnom isplatom Komisiji, na prijavljeni prihvatljivi trošak;
- (2) doprinos na osnovu tačke (1) ne prelazi za više od 10%⁹⁹ najviši iznos doprinosa IPA utvrđen u skladu s posljednjim važećem planom finansiranja, prije predaje zahtjeva za konačnom isplatom Komisiji.

Na nivou programa, doprinosi IPA koje se plaćaju ne prelaze

- (3) prijavljeni javni doprinos; i
- (4) najviši iznos doprinosa IPA operativnom programu u skladu s posljednjim važećem planom finansiranja prije predaje zahtjeva za konačnom isplatom Komisiji.

Primjena fleksibilnosti od 10% za izračunavanje konačnog bilansa neće biti ograničena primjenom regulacionom gornjom granicom za tehničku podršku. Primjer izračunavanja završnog doprinosa za program izložen je u Dodatku IV ovih smjernica.

11. EURO

Član 70 Finansijskog sporazuma predviđa odredbe o upotrebi eura u upravljanju budžetom IPA fondova, koje su primjnjive prilikom zatvaranja.

⁹⁸ Takođe u skladu sa članom 44 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

Za komponentu II: u skladu sa članom 149 Uredbe o sprovođenju IPA-e.

⁹⁹ Ova fleksibilnost se nadovezuje na fleksibilnost koju države korisnice imaju zbog činjenice da mogu da promijene finansijske planove za svoje programe do kraja 2017. (komponenta II: 2016), kao što je navedeno u tački 2.1 ovih smjernica. To je predviđeno zato što se finansijsko programiranje komponenti III i IV odvija po prioritetima prikazanim po godinama i zbog toga što nije moguće promijeniti finansijske planove sadržane u programskim dokumentima za prethodne godine. Ova praksa, iako nije propisana pravnim okvirom, slična je programiranju strukturnih fondova za period 2000-2006, vidjeti Odluku Komisije C(2009) 960 od 11. februara 2009. o izmjenama i dopunama Smjernica o zatvaranju pomoći (2000-2006) iz strukturnih fondova, odobreno Odlukom C(2006) 3424 od 1. avgusta 2016. gdje je fleksibilnost od 10% uvedena upravo iz tog razloga. Radi jednakog tretmana, ova fleksibilnost treba da se odnosi i na programe komponente II.

DODATAKI

Smjernice za Zatvaranje IPA komponenti II, III i IV programa 2007-2013

Sažeti prikaz završenih velikih projekata u skladu sa zahtjevima člana 102 (3) (f) i (g) Finansijskog sporazuma (priložiti uz Sektorski završni izvještaj). Operativna struktura šalje ažuriranu verziju Tabela 1 i 2 Komisiji do predaje druga dva dokumenta za zatvaranje, tj. 31. decembra 2018. godine najkasnije. Ažurirana verzija može se poslati Komisiji do 31. marta 2019. godine, iz razloga navedenih u poglavlju 4.4.

1. Spisak projekata većeg obima

A. Veliki projekti završeni do DD/MM/2018 (datum presjeka kako se pominje u odjeljku 5.2.3) (relevantno samo za komponentu III)												
NAZIV OP												
BROJ OP												
PRIORITET	CCI BROJ PROJE KTA	NAZIV PROJE KTA	DATUM ODLUKE KOMISIJE	DATUM ZAVRŠET KA	UKUPNI KONAČN TROŠKOVI	UKUPNI KONAČNI PRIHVATLJ IVI TROŠKOVI	DOPRINO S EU	NACION ALNI JAVNI DOPR INOS	OSTALI IZVORI	ZAJMOVI EIB/EIF	KLJUČNI INDIKATORI KRAJNJIH REZULTATA	KLJUČNI INDIKATORI NEPOSREDNI H REZULTATA
B. Projekti većeg obima koji ne funkcionišu do 31. decembra 2018. (relevantno samo za komponentu III)												
NAZIV OP												
BROJ OP												
PRIORITET	CCI BROJ PROJEK TA	NAZIV PROJ EKTA	DATUM ODLUKE KOMISIJE	DATUM ZAVRŠETKA	UKUPNI KONAČNI TROŠKOVI	UKUPNI KONAČNI PRIHVATLJI VI TROŠKOVI	DOPRINOS EU	NACIONA LNI JAVNI DOPRINOS	OST ALI IZV ORI	ZAJMOVI EIB/EIF	KLJUČNI INDIKATO RI KRAJNJIH	KLJUČNI INDIKATORI NEPOSREDNIH REZULTATA

|

2. Kompjuterizovani prikaz svih aktivnosti koje nisu projekti velikog obima prema mjeri i odgovarajućim troškovima, uključujući doprinos u skladu s IPA Regulativom i nacionalnim javnim troškovima (prema Aneksu I po izjavi otroškovima)

A. Aktivnosti završene do DD/MM/2018 (datum presjeka kako se pominje u odjeljku 5.2.3)					
Prioritetna osa/mjera	Ukupni troškovi (EURO)	IPA fondovi (EURO)	Nacionalni javni troškovi (EURO)	IPA stopa sufinansiranja(%)	Datum završetka (DD/MM/GGGG)
Prioritetna osa 1: ukupni potrošeni					
Mjera 1.1: ukupni potrošeni iznos					
Aktivnost n.XXX					
Aktivnost n.XXY					
...					
Mjera 1.2					
....					
Prioritetna osa 2: ukupno					
B. Neoperativni projekti (aktivnosti) do 31. decembra 2018. / 31. marta 2018. (relevantno samo za komponente II i III)					
Prioritetna osa/mjera	Ukupni troškovi (EURO)	IPA fondovi (EURO)	Nacionalni javni troškovi (EURO)	IPA stopa sufinansiranja(%)	Datum završetka (DD/MM/GGGG)
Prioritetna osa 1: ukupni potrošeni					
Mjera 1.1: ukupni potrošeni iznos					
Aktivnost n.XXX					

Aktivnost n.XXY					
...					
Mjera 1.2					
...					

DODATAK II

1. Aktivnosti instrumenata finansijskog inženjeringa sprovedene bez Holding fonda (polja označena * nisu obavezna)

Br.	Potrebne informacije/podaci	Potrebni oblik informacija/podataka	Napomene
II. A Opis i identifikacija subjekata koji sprovode instrument finansijskog inženjeringa (član 102(3) Finansijskog sporazuma)			
II.1	Instrument finansijskog inženjeringa (naziv i registrovano mjesto poslovanja)	tekst	
II.2	Pripisano članu 57 Finansijskog sporazuma	////////////////////////////////////	
	(a) instrumenti finansijskog inženjeringa za preduzeća	radio dugme O O O	
	(b) urbani razvojni fondovi (N/A)		
	(c) fondovi ili druge šeme podsticaja koje osiguravaju zajmove, garancije za povratna ulaganja ili ekvivalentne instrumente, za energetska učinkovitost i korišćenje obnovljive energije u zgradama, uključujući i postojeće (N/A)		
II.3	Vrsta finansijskog proizvoda koji instrument finansijskog inženjeringa nudi krainiim primaocima	////////////////////////////////////	
II.3.1	vlasnički udjeli	odaberite ☐	
II.3.2	zajam	odaberite ☐	
II.3.3	garancija	odaberite ☐	

II.3.4	drugi proizvod (subvencionirane kamatne stope, subvencionirane naknade za garancije i ekvivalentne mjere)	odaberite ☐	
2. Opis i identifikacija subjekata koji sprovode instrument finansijskog inženjeringa (član 102(3) Finansijskog sporazuma)			
II.4	Upravnik instrumenta finansijskog inženjeringa (naziv, pravni status and registrovano mjesto poslovanja)	tekst	
II.5	Postupak za odabir upravnika finansijskog inženjeringa	////////////////////////////////////	
	dodjela javnog ugovora u skladu s primjenjivim zakonima o javnoj nabavi	radio dugme O O O	
	dodjela granta (u smislu člana 44, drugi stav, tačka (b) Regulative Savjeta (EC) br. 1083/2006)		
	dodjela ugovora direktno EIB ili EIF		
II.7	Pravni status instrumenta finansijskog inženjeringa	////////////////////////////////////	
	nezavisna pravna lica koja su regulisana sporazumima između sufinansirajućih partnera ili dioničara	radio dugme O O	
	posebno odjeljenje za finansiranje unutar finansijske ustanove		
II.6	Datum potpisivanja sporazuma o finansiranju sa operativnog strukturom/Upravljačkim tijelom	DD/MM/GGGG	
3. Iznosi pomoći iz IPA i nacionalnog sufinansiranja plaćeni instrumentu finansijskog inženjeringa (član 102(3) Finansijskog sporazuma)			

IIU	Iznosi pomoći instrumentu finansijskog inženjeringa iz svih operativnih programa		
III.1.1	Operativni program	tekst (broj CCI + naziv)	
III.1.2	Prioritetna osa	tekst (broj)	
III.1.3	Doprinos instrumentu finansijskog inženjeringa	%	
III.2	Iznos pomoći instrumentu finansijskog inženjeringa iz ovog specifičnog operativnog programa	////////////////////////////////	
III.2.1	Iznos pomoći iz IPA	////////////////////////////////	
III.2.1.1*	IPA iznosi obavezani Finansijskim sporazumom (u EUR)	broj (iznos)	— *
III.2.1.2	IPA iznosi stvarno isplaćeni instrumentu finansijskog inženjeringa (u EUR)	broj (iznos)	
III.2.1.3*	IPA iznosi obavezani Finansijskim sporazumom (u EUR)	broj (iznos)	— *
III.2.1.4	IPA iznosi stvarno isplaćeni instrumentu finansijskog inženjeringa (u EUR)	broj (iznos)	
III.2.2	Iznosi nacionalnog sufinansiranja	////////////////////////////////	
III.2.2.1*	Nacionalno javno sufinansiranje obavezano Finansijskim sporazumom (u EUR)	broj (iznos)	*
III.2.2.2	Nacionalno javno sufinansiranje stvarno isplaćeno instrumentu finansijskog inženjeringa (u EUR)	broj (iznos)	

III.2.2.3*	Nacionalno privatno sufinansiranje obavezano Finansijskim sporazumom (u EUR)	broj (iznos)	*
III.2.2.4	Nacionalno privatno sufinansiranje stvarno isplaćeno instrumentu finansijskog inženjeringa (u EUR)	broj (iznos)	
III.3*	Iznosi druge pomoći plaćeni instrumentu finansijskog inženjeringa van operativnog programa (u EUR)	broj (iznos)	*
111.4	Troškovi upravljanja plaćeni instrumentu finansijskog inženjeringa (u smislu člana 59 (7) Finansijskog sporazuma) (u EUR)	broj (iznos)	
4. Iznosi pomoći iz IPA i nacionalnog sufinansiranja isplaćeni iz instrumenta finansijskog inženjeringa (član 102(3) Finansijskog sporazuma)			
IV.1	Iznosi pomoći plaćeni krajnjim primaocima putem <u>zajmova</u> (po finansijskom proizvodu)	////////////////////////////////////	
IV.1.1	naziv proizvoda	tekst	
IV.1.2*	broj krajnjih primalaca koji primaju pomoć, po vrsti:	////////////////////////////////////	— *
IV.1.2.1*	velika preduzeća	broj	— *
IV.1.2.2*	mala i srednja preduzeća	broj	— *
IV.1.2.2.1*	od kojih mikropredueća	broj	— *
IV.1.2.3*	fizička lica	broj	— *
IV.1.2.4*	urbani projekti	broj	— *

IV.1.2.5*	ostalo	broj	— *
IV.1.3*	broj ugovora o zajmu potpisanih s krajnjim primaocima	broj	— *
IV.1.4*	ukupni iznos zajma obavezan ugovorima koji su potpisani s krajnjim primaocima (u EUR)	broj (iznos)	— *
IV.1.4.1*	od kojih doprinos operativnog programa	broj (iznos)	— *
IV.1.5	ukupni iznos pomoći za zajmove stvarno isplaćene krajnjim primaocima (u EUR)	broj (iznos)	
IV.1.5.1	od kojih iznosi pomoći iz IPA Fundova (u EUR)	broj (iznos)	
IV.2	iznos pomoći isplaćen krajnjim primaocima kroz garancije (po finansijskom proizvodu)	////////////////////////////////	
IV.2.1	naziv proizvoda	tekst	
IV.2.2*	broj krajnjih primaoca koji primaju pomoć, po vrsti	////////////////////////////////	— *
IV.2.2.1*	velika preduzeća	broj	— *
IV.2.2.2*	mala i srednja preduzeća	broj	— *
IV.2.2.2.1*	od kojih mikropreduzeća	broj	— *
IV.2.2.3*	fizička lica	broj	— *
IV.2.2.4*	urbani projekti	broj	— *
IV.2.2.5*	ostalo	broj	— *
IV.2.3*	ukupni iznosi pomoći blokirani za potpisane ugovore o garanciji (in EUR)	broj (iznos)	— *

IV.2.4	ukupni iznosi pomoći blokirani za ugovore o garanciji za stvarno isplaćene zajmove (u EUR)	broj (iznos)	
IV.2.4.1	od kojih pomoći iz strukturnih IPA Fondova (u EUR)	broj (iznos)	
IV.2.5*	broj stvarno isplaćenih zajmova u vezi s ugovorima o garanciji	broj	— *
IV.2.6	ukupna vrijednost stvarno isplaćenih zajmova u vezi s ugovorima o garanciji (u EUR)	broj (iznos)	
IV.3	Iznosi pomoći plaćeni krajnjim primaocima putem vlasničkog/rizičnog kapitala (po finansijskom proizvodu)	////////////////////////////////	
IV.3.1	naziv proizvoda	tekst	
IV.3.2*	broj krajnjih primaoca koji primaju pomoć, po vrsti	////////////////////////////////	— *
IV.3.2.1*	velika preduzeća	broj	— *
IV.3.2.2*	mala i srednja preduzeća	broj	— *
IV.3.2.2.1*	od kojih mikropredueća	broj	— *
IV.3.2.3*	fizička lica	broj	— *
IV.3.2.4*	urbani projekti	broj	— *
IV.3.3*	broj ulaganja sprovedenih u skladu s potpisanim	broj	— *
IV.3.4	ukupni iznos ulaganja stvarno sprovedenih u skladu sa sporazumima (u EUR)	broj (iznos)	
IV.3.4.1	od kojih iznosi pomoći iz IPA (u EUR)	broj (iznos)	
IV.4	Iznosi pomoći plaćeni krajnjim primaocima putem drugih vrsta finansijskog proizvoda (po finansijskom proizvodu)	////////////////////////////////	

IV.4.1	naziv proizvoda	tekst	
IV.4.2*	broj krajnjih primaoca koji primaju pomoć, po vrsti	////////////////////////////////////	— *
IV.4.2.1*	velika preduzeća	broj	— *
IV.4.2.2*	mala i srednja preduzeća	broj	— *
IV.4.2.2.1*	od kojih mikropreduzeća	broj	— *
IV.4.2.3*	fizička lica	broj	— *
IV.4.2.4*	urbani projekti	broj	— *
IV.4.2.5*	ostalo	broj	— *
IV.4.3	ukupni iznos stvarno plaćen krajnjim primaocima (u EUR)	broj (iznos)	
IV.4.3.1	od kojih iznosi pomoći iz IPA (u EUR)	broj (iznos)	
IV.4.4*	broj proizvoda stvarno datih krajnjim primaocima	broj	— *
IV.5	indikatorima	////////////////////////////////////	
IV.5.1*	broj otvorenih ili sačuvanih radnih mjesta	broj	— *

DODATAK III

TABELA PRIJAVLJENIH TROŠKOVA I REVIZIJA UZORKA

Referentna godina	Fond	Br. dokumenta (broj CCI)	Program	Troškovi prijavljeni u referentnoj godini (A)	Troškovi u referentnoj godini revidirani za slučajni uzorak (B)		Iznos i postotak (stopa greške) nepravilnih troškova u slučajnom uzorku (C) ¹⁰⁰		Ukupna predviđena stopa greške (D) ¹⁰¹	Brojčano iskazivanje rizika (E) ¹⁰²	Finansijske ispravke koje je primijenila država članica na osnovu ukupnih troškova koje su platili korisnici (F) ¹⁰³	Iznos preostalog rizika (G=E-F)	Ostali troškovi podvrgnuti reviziji (H) ¹⁰⁴	Iznos nepravilnih troškova u ostalim troškovima podvrgnutim reviziji (I)	Ukupni troškovi revidirani kumulativno ¹⁰⁵ kao procenat ukupnih troškova prijavljenih kumulativno (J) = [(B)+(H)]/A
					Iznos ¹⁰⁶	% ¹⁰⁷	Iznos	%	%						
2007	IPA														
2008	IPA														
2009	IPA														
...	IPA														
2016	IPA														
2017/2018	IPA														
UKUPNO ¹⁰⁸	IPA														

¹⁰⁰ Ako je slučajnim uzorkom obuhvaćeno više od jednog fonda ili programa, informacije o iznosu i procentu (stopa greške) nepravilnih troškova daju se za čitavi uzorak i ne mogu se dati na nivou programa/fonda.

¹⁰¹ Koncept ukupne predviđene stope greške objašnjen je u tački 4.4. smjernica Komisije za odabir uzorka (COCOF_08-0021-03_EN od 04/04/2013).

¹⁰² Brojčano iskazivanje rizika po godini (kolona E) proizilazi iz: (i) primjene ukupne predviđene stope greške (kako je navedeno u godišnjem izvještaju o revizorskom radu) na populaciju ili (ii) primjene predviđene stope greške ili paušalne stope dogovorene s Komisijom nakon procjene.

¹⁰³ Ukupni iznos u koloni (F) treba da bude usklađen s iznosima koje je otkrila država korisnica u skladu s članom 66(3)(d) Finansijskog sporazuma i za komponentu II: prema članu 104(g) Regulative (EC) br. 718/2007.

¹⁰⁴ Troškovi iz dopunskog uzorka i troškovi za slučajni uzorak koji nisu u referentnoj godini (za dalja uputstva vidi napomenu COCOF-a br. 09-0004-01-EN od 18. februara 2009. godine o godišnjim izvještajima o kontroli i mišljenjima).

¹⁰⁵ Uključuje troškove podvrgnute reviziji za slučajni uzorak i ostale troškove podvrgnute reviziji.

¹⁰⁶ Iznos revidiranih troškova.

¹⁰⁷ Procenat revidiranih troškova u odnosu na troškove prijavljene Komisiji u referentnoj godini.

¹⁰⁸ Godišnji iznosi o kojima se izvještava u koloni (A) trebalo bi da budu jednaki ukupnom iznosu prikazanom pri zatvaranju na sertifikatu i izjavi o troškovima i zahtjevu za konačnom isplatom.

Stopa preostalog rizika kod zatvaranja $(K) = (G)/(A)$	
---	--

DODATAK IV

Primjer izračunavanja fleksibilnosti od 10% na nivou programa i prioritetnih osa IPA programa

Financijski plan								Završna izjava o troškovima		Izračunavanje nivoa prioritetnih osa			Izračunavanje nivoa programa	
Prioritet	Ukupno prihvatljivo	IPA (doprinos fonda)	Nacionalni plan	Nacionalno javno	Nacionalno privatno	Javno/ukupno	„Cofin“ stope	Ukupni troškovi	Javni doprinos	Izračunati doprinos iz fonda	Ograničenje fleksibilnosti	Zadržani iznos na prioritetnom nivou	Ograničavanje javnih doprinosa	Ograničavanje doprinosa iz fonda (4)
	$A = B + (z)$	B	$(z) = (x) + (y)$	(x)	(y)	P / T	$C=B/A$	D	E	$F=C*D$ ili $C*E$	$H=B+B*10\%$	$J=\min(F, H)$	$K=\min(J, E)$	$L=\min(K, B)$
Prioritet 1	96,000	81,600	14,400	14,400	0	P	85%	100,000	100,000	85,000	89,760	85,000		
Prioritet2	55,300	47,005	8,295	8,295	0	P	85%	54,000	54,000	45,900	51,706	45,900		
Prioritet3	61,180	52,003	9,177	9,177	0	P	85%	64,000	64,000	54,400	57,203	54,400		
Program	212,480	180,608	31,872	31,872	0			218,000	218,000	185,300	198,669	185,300	185,300	180,608
													Konačni rezultat	180,608

(*) Unosi se samo kada su prioritetne ose. izražene u ukupnim troškovima.

(1) Iznos koji proizilazi iz zahtjeva za stopom sufinansiranja, kako je ustanovljeno posljednjim važećim finansijskim planom, u vezi s prijavljenim prihvatljivim troškovima.

(2) Ograničavanje maksimalnog iznosa pomoći iz Fondova kao što je navedeno u odluci Komisije koja odobrava povećanje operativnog programa za 10%.

(3) Ograničavanje prijavljenih javnih doprinosa.

(4) Ograničavanje maksimalnog iznosa pomoći iz svakog Fonda za operativni program kao što je izloženo u odluci Komisije kojom se odobrava operativni program.

DODATAK V

Uporedna tabela s pozivanjima na odredbe Finansijskog sporazuma između različitih država korisnica IPA za komponente III i IV

Poglavlje u smjernicama o zatvaranju IPA	Članovi Finansijskog sporazuma za komponente III i IV koji su navedeni u smjernicama o zatvaranju IPA (redom kojim se javljaju)	Odgovarajući članovi u Finansijskom sporazumu sa Crnom Gorom za program komponente III	Odgovarajući članovi u Finansijskom sporazumu sa Crnom Gorom za program komponente IV
1. Opšta načela zatvaranja	Član 100	Član 95	Član 99
3. Prihvatljivost troškova			
3.1.1	Član 34(1)	Član 33(1)	Član 33(1)
	Član 100(5)	Član 95(5)	Član 99(5)
	Član 35(1)	Član 34(1)	Član 34(1)
	Člans 34 - 43	Člans 33-42	Člans 33-42
3.2.1	Član 19	Član 18	N/A
3.2.2	Član 18	N/A	Član 18
3.3.1	Član 53	Član 52	N/A
	Član 73	Član 68	Član 72
3.4.1	Član 35(3)	Član 34(2)	Član 34(3)
	Član 20(3)	Član 19(3)	N/A
4. Predaja dokumenata za zatvaranje			
4.1.1	Član 100	Član 95	Član 99
	Član 101(1)	Član 96(1)	Član 100(1)
	Član 103(1)/ Aneks XVI	Član 98(1)/ Aneks XVI	Član 102(1)/ Aneks XVI
	Član 100(5)	Član 95(5)	Član 99(5)
	Član 103(1)(3)	Član 98(1)(3)	Član 102(1)(3)
4.2.1	Član 102	Član 97	Član 101
4.3	Član 73	Član 68	Član 72
	Član 100(3)	Član 98(3)	Član 99(3)
4.5	Član 104(1)	Član 99(1)	Član 103(1)
	Član 100(1)	Član 95(1)	Član 99(1)
5. Sadržaj dokumenata za zatvaranje			
5.1.1	Članovi 68 - 69	Člans 63-64	Člans 67-68
	Aneks XVI	Aneks XVI	Aneks XVI
	Član 17(4)	Član 17(4)	Član 17(4)
5.1.2.1	Član 79	Član 74	Član 78

	Član 91	Član 86	Član 90
	Član 103/Aneks XVI	Član 98/ Aneks XVI	Član 102/ Aneks XVI
	Čl. 66 - 67	Čl. 61-62	Čl. 65-66
5.1.3.1	Član 66(3)(d)/ Aneks III	Član 61(3)(d)/ Aneks III	Član 65(3)d/ Aneks III
	Član 103(6)	Član 98(6)	Član 102(6)
5.2.1	Član 102	Član 97	Član 101
	Aneks XII	Aneks XII	Aneks XII
5.2.2.1	Član 73	Član 68	Član 72
	Aneks VIII	Aneks VIIIa i VIIIb	N/A
5.2.5	Član 85	Član 80	Član 84
5.2.6	Član 65	Član 60	Član 64
5.3.1.1	Član 101	Član 96	Član 100
	Aneks XVII	Aneks XVII	Aneks XVII
	Član 91	Član 86	Član 90
5.3.2.1	Član 69	Član 64	Član 68
	Član 73	Član 68	Član 72
5.3.3.1	Član 79	Član 74	Član 78
	Član 91(3)	Član 86(3)	Član 90(3)
	Člans 66 - 67	Čl. 61-62	Čl. 65-66
	Član 66(3)(d)/ Aneks III	Član 61(3)(d)/ Aneks III	Član 65(3)d/ Aneks III
7. Automatski opozivi	Član 13	Član 13	Član 13
9. Obustavljena plaćanja	Čl. 72 - 73	Čl. 67-68	Čl. 71-72
10. Izračunavanje završnog doprinosa	Član 68	Član 63	Član 67
11. Euro	Član 70	Član 65	Član 69
DODATAK I	Član 102(3)(f) i (g)	Član 97(3)(f) i (g)	101(3)(f)
DODATAK III	Član 66(3)(d)	61(3)(d)	65(3)d